

၎င်း၊ မိုင်း၊ တွမ်၊ တွမ်တီး

- | ၅ | ၅၀ ဝီဝခင်းဂုတ်၊ ဗိုလ်ချုပ် (၆)
- | ၈ | ဗဟို၊ ခမ်း၊ ဝိုင်း၊ တီး၊ မိုင်း၊ ဆမ်၊ ခွတ်၊ မာခမ်း၊
ဆပ်း၊ တာင်း၊ ဝီခင်း၊ ဂိုဝ်း၊ နိုင်း
- | ၁၀ | သိုင်း၊ တွမ်၊ တွမ်၊ မိုင်း၊ သိုင်း၊ တီး
- | ၃၂ | ပြည်သူ့သည့်သာ ဝါန
- | ၃၄ | ခေါင်း၊ မာမူနှင့် သည်းခံမှု၊ ခြား၊ နား၊ ချက်
- | ၃၅ | ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်
အပစ်ရပ်များပြန်ဖွဲ့မည်

မိုင်းပုံး ကဆီပီဆီလင်း၊ ဗမာ့ဂယင်း ဗွင်း
 ငမ်းဆန်းဂေး၊ ကဆီပီဆီလင်း၊ ကွက်၊ ဂျာ၊ ဂွမ်း၊ လွမ်း
 မိုင်းယင်းလင်း။ လံးမန်းတမ်းဝံ့ဆွဲ (Article
 182 the Constitution of the Union of
 Burma) ဝါး၊ တေမီးပင်ယင်၊ ဂင်လုံဂွမ်းမိုင်း
 သေ တီပီးတတ်းဆီသေတု၊ ဂေး၊ ကိင်ဆီဝံ့ဝါး၊
 မိုင်းယင်းယင်း၊ မုး၊ ဝါးဂွမ်းစော့စလး၊ ကမ်၊ ပီဆီ
 လတ်းပင်ယင်၊ ဂင်လုံ တေ၊ ယမ်းလင်း။

မိုင်းယွဲ၊ သုတ်းပီဆီကိင် (12,000
 လွက်၊ လက်) မိုင်းလိက်၊ သုတ်းပီဆီဂျူင်း (25
 လွက်၊ လက်)။ ဂူလ်းဂေး၊ မီးသုဆီ၊ လံး၊ ကျ၊ ဆေး၊
 ဝိင်းဂမ်း။

ယွဆီလုလ်း၊ လွက်၊ ပိုင်လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ်
 ရှိတ်း၊ မိုင်းတံး၊ ဗွင်းပင်၊ ဂမ်း၊ ဂမ်းစလး၊ မီး

မာဆီ (Governor of Burma) ကဆီပီဆီ
 ကိင်၊ ဂလီတ်း၊ ဂူလ်း။

2. မေး၊ တိုင်းသဗေဝ ကဆီမီးဂေး၊ မီးစမ်း
 ယု၊ ဆွဲ၊ မိုင်းတံး၊ ဂမ်း၊ ဆမ်သေတု၊ လဝ်း၊ ဗျာ၊ မိုင်း
 တံး၊ ကမ်၊ မီးသုဆီ၊ လံး၊ လတ်း၊ စံာ်သင်၊ လံး၊ ဂိဆီ
 ခွဆီ၊ ပိုင်လိတ်။

3. ဆွဲ၊ ခွင်၊ သီ၊ လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ် ကမ်၊
 မီးဗျာ၊ တံး၊ ဆွဲ၊ မိုင်း။

လင်၊ ဝါး၊ လံး၊ လတ်း၊ သုင်၊ ဗျာ၊ တံး၊ ဆွဲ၊ ဂျာ၊
 ကုပ်၊ ကူဝ်း၊ ခုဆီ၊ ကိင်၊ ဂလီတ်း၊ စပ် တံး၊ ဝိင်းလိုင်
 လဆီ၊ တဆီ (London Round Table Con-
 ference, November 1931-January 1932)

ရှ်း၊ ပေး၊ မီးသုဆီ၊ လံး၊ ဗျာ၊ ဝိင်း၊ မိုင်းလင်၊ ဗျာ၊
 ဂလး၊ မိုင်း၊ ကိဆီ၊ တံး၊ ယိုဝ်း၊ စပ်သေ ယု၊ တံး၊

ဂူလ်းဂေး၊ ဆင်၊ ကဆီလံး၊ လုံဂဆီဝံ့တံး
 လွမ်သိုက်၊ ကွင်၊ သာဆီ 3 ဗေး၊ ယွဲ၊ -

1. သုဆီ၊ လံး၊ ဗွင်းငမ်းတူဝ်ဂပ်။
2. သုဆီ၊ လံး၊ ဂွမ်းစလး၊ တံး၊ မွက်၊ စလေးသီ
3. သုဆီ၊ လံး၊ ဗွင်းငမ်း လွင်း၊ ဝိင်း၊ တွင်း

လိုင်၊ ဆွဲ၊ လံး၊ လုလိတ်၊ ဝါး၊ တပိုသိုက်၊
 မာဆီ၊ မီး၊ ယိုတ်း၊ ကပ်၊ လိုင်၊ တံး 1952 ဂူလ်း
 ယင်းပံ၊ ပေး၊ မိုင်း 24.4.1959 လဝ်း၊ ဗျာ၊
 ဂူ၊ မိုင်းပတ်း၊ ပိုဆီ၊ လံး၊ ဗျာ၊ ပွဲ၊ ကျ၊ ဆေး၊ ပွင်၊ မိုင်းပိတ်း
 တံး၊ သီ၊ စလး၊ လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ်တံး ကဆီ
 ဂေး၊ တင်၊ မုး၊ မိုင်း 1922 ဆွဲ၊ ဂေး၊ ဝွတ်း၊ ဝါး
 ဂျာ။ ခွဆီ၊ ဝိင်း၊ လိုင်၊ မိုင်းတံး၊ ယမ်း၊ မီးလင်၊
 မီးလွမ် ကဆီသိုပ်၊ ရိုတ်း၊ ဗွင်းလိုင်၊ ဆွဲ၊ ကူဂ်း
 ဆွဲ၊ လုံ၊ မုး၊ မီး၊ ဆွဲ၊ ဂေး၊ ဗျာ၊ လိုင် 2.3.

ကဆီလံး၊ လုံဂဆီဝံ့တံး၊ လွမ်သိုက်၊ ကွင်၊ သာဆီ 3 ဗေး၊ ယွဲ၊ သုဆီ၊ လံး၊ ဗွင်းငမ်းတူဝ်ဂပ်၊ သုဆီ၊ လံး၊ ဂွမ်း စလး၊ တံး၊ မွက်၊ စလေးသီ။ သုဆီ၊ လံး၊ ဗွင်းငမ်း လွင်း၊ ဝိင်း၊ တွင်း လံး၊ လုလိတ်၊ ဝါး၊ တပိုသိုက်၊ မာဆီ၊ မီး၊ ယိုတ်း၊ လိုင်၊ တံး 1952

တင်း၊ ဂတ်း၊ လိုင်၊ ဝိင်း၊ ယိမ်း၊ မုး၊ လင်၊ ဝါး၊ ဗျာ၊ ကွမ်း
 ဂူ၊ မိုင်းတံး၊ ဂေး၊ မီးလွင်း၊ ထက်၊ လုံ၊ မီး၊ လုံ၊ မုး
 လိမ်၊ မိုင်းဆွဲ။ လင်၊ ဝါး 1989 ဗွင်း၊ မုး၊ ရွတ်း
 ဖိတ်၊ တွင်၊ ရှီး၊ ဆွဲ - ဆင်း၊ ကွင်၊ သာဆီ၊ သုဂျီ၊
 မီးတင်း၊ မုး၊ လုံ၊ ဝါး၊ ဂွမ်း၊ မိုင်းတံး၊ ယု၊ တံး၊ မာဆီ၊
 ကမ်၊ လံး၊ ယဝ် တေ၊ ဗေတ်၊ ကွက်၊ ဆီ၊ စလး၊ ကင်း၊ မုး၊
 သပ်း၊ လိုင်၊ စဆ ဗွင်း၊ လိုင်၊ လိုင်၊ မိုင်း၊ ဂွမ်း၊ တုမ်
 (Federalism) ။ ဂွမ်း၊ လိုင်တံး ထုဆီ၊ ဗေ၊
 တွင်၊ စ၊ မုး၊ ဝါး “လာဆီ၊ ယင်း၊ လိုင်၊ မိုင်း၊ ဂွမ်း၊
 တုမ်၊ လိုင်၊ လိုင်၊ ဆွဲ ကမ်၊ တာဝ်၊ မုး၊ လာတ်း၊ စဆ
 ရပ်း။ ဂွမ်း၊ ရပ်း၊ ရှိတ်း၊ မုး၊ ကွမ်း၊ တာဝ်။ လိုင်၊ ကမ်၊
 ယွမ်း၊ ပွင်၊ လုံ၊ လွင်း၊ လိုင်၊ မိုင်း၊ ဂွမ်း၊ တုမ်ဆွဲ ပီဆီ
 ဗျာ၊ ဆွဲ၊ သိုက်၊ မာဆီ၊ သူလင်၊ ဂူလ်း။ တု၊ လာဆီ
 ယင်း၊ ဂျာ၊ သပ်း၊ လိုင်၊ စဆစပ်လင်၊ လုး” ဆီယူ။
 ဂူလ်းဂေး၊ လွက်၊ ပိုင်လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ်ကဆီ
 ကိင်၊ ဂလီတ်း၊ မုး၊ ကွမ်း၊ ခိုင်ပွင်ဆွဲ ပီဆီလွင်း
 ကမ်၊ ရာဆီလုံတု၊ ဂွမ်း၊ မိုင်းတံးလံ၊ ပိုင်။

1. ခွင်၊ သီ၊ လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ် ကမ်၊ မီး
 ကျ၊ ဆေး၊ ပွင်၊ မာမီး (legislative power) ။ ဗေး၊
 ရှင်၊ ထိုင်၊ တင်း၊ ဆမ် ကမ်၊ ပီဆီ၊ ဗေး၊ တံး၊ တတ်း။
 ဗေး၊ တံး၊ တတ်း၊ ဆွဲ မီး၊ တံး၊ ခုဆီ၊ ဗွင်း၊ လိုင်၊ မိုင်း

လဝ်း၊ ဗျာ၊ စပ်၊ ကိင်၊ ဂလီတ်း၊ ဂမ်း၊ သိုက်။ ကမ်၊ လုံ၊
 ယု၊ ဗျာ၊ တံး၊ ခုဆီ၊ ဗွင်း၊ လိုင်၊ မိုင်း၊ မာဆီ။ ဂူလ်းဂေး၊
 ဂွမ်း၊ လံး၊ ရှပ်၊ ခွင်၊ ရှပ်၊ ဝွင်း (လဝ်းလွင်း) ဝါး
 “ဂီဝ်၊ လုလ်း၊ သုဆီ၊ လံး၊ မိုင်းတံး၊ ဆွဲ၊ လိုင်၊ လတ်း၊
 ဗျာ၊ မိုင်းတံး မီးသုဆီ၊ လံး၊ တု၊ လာတ်း၊ ယု” ဆွဲ
 ဂူလ်းသေ လံး၊ ပွက်၊ မုး၊ မုး၊ မိုင်း။

လင်၊ ဝါး၊ သိုက်၊ လွမ်း၊ ဗျာ၊ ဂမ်း၊ သွင် ယဝ်
 ဂေး၊ လဝ်း၊ ဗျာ၊ မိုင်းတံး၊ စပ် လံး၊ မုး၊ ကုပ်၊ ဂုမ်ကဆီ
 သေ ဂေး၊ တင်၊ ခွင်၊ သီ၊ လဝ်း၊ ဗျာ၊ လိုင်၊ တံး
 (Shan States Saohpas Council) မိုင်း
 31.1.1946 ။ ပီဆီခွင်၊ သီ၊ စ၊ ခိုင်၊ ကဆီတင်း
 ခွင်၊ သီ၊ လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ်လဝ်း၊ ဗျာ၊ တံး (Fed-
 eral Council of Shan Chiefs) ကဆီကိင်
 ဂလီတ်း၊ ခွတ်း၊ ဗွတ်း၊ ပမ်။ ဝါး၊ မုး၊ မီး၊ ဗျာ၊ တံး၊
 ဂွမ်း၊ မိုင်း၊ စပ်၊ ပုး၊ လွမ်း၊ ယဝ်ဂေး၊ စ၊ မုး၊ ဝွင်၊ ဝွင်
 သီ၊ လိုင်၊ တံး (Shan States Council) ။

ဝါး၊ ဂွမ်း၊ စော့ယဝ်ဂေး၊ ပီဆီမုး၊ ခွင်၊ သီ၊
 လိုင်၊ တံး (Shan State Council) မီး၊ ဗျာ၊ တံး၊
 မိုင်းတံး၊ တင်း၊ သိုင်၊ ကဆီပုး၊ ဆွဲ၊ ပုး၊ လီ၊ မဆီ
 လိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းတုမ်မိုင်းမာဆီ (Union of Burma
 Parliament) ။ မီး၊ ကျ၊ ဆေး၊ ပွင်၊ မာမီး၊ လံ၊ လိုင်
 လံ၊ လွင်း။

1962 လွမ်သိုက်၊ လိုင်၊ ဆေ၊ ဝိမ်း ယိုတ်း၊ ကျ၊ ဆေး၊
 ပတ်း၊ ပိုဆီ၊ ယဝ်ဂေး၊ လံး၊ ပုတ်း၊ စာတ်၊ လိပ်း၊ ရှာ၊ ရှာ၊
 ပိတ်း။

ထိုင်၊ မုး၊ ဝမ်း၊ မိုင်း၊ ဆွဲ ဂွမ်း၊ မိုင်းတံး၊ ဂူ၊ လိုင်
 မိုင်း ဂယင်း ဂွမ်း၊ ဂင်၊ ပလွင်း၊ ပကူဝ်း တံး ထဆ
 လုး၊ ဝါး၊ ကျ၊ စ၊ ကွမ်း၊ ကဆီ၊ စတ်း၊ လုံဂေး၊ သင်း
 လွင်း၊ ဗွင်း၊ ဂွမ်း၊ လိုင်၊ တံး၊ ထိုင်၊ ယု။ သံ၊ လိုင်၊ ပုဆီ၊
 ခွဆီ၊ ဝိင်း၊ ရိုက်၊ ပိုဆီ၊ မိုင်း၊ သိုက်၊ တေပွက်၊ ဝါး၊ မုး၊
 လိပ်း၊ စီး၊ မိုင်း၊ ရှိတ်း၊ တေပွက်၊ ဝါး၊ မုး၊ လံး၊ လုံဆီ၊ ဆွဲ
 တတ်း၊ လံး၊ ကွမ်း၊ ကဆီ၊ ဝုဆီ၊ သွမ်း၊ ခိုင်၊ ပွင်၊ စတ်း၊ လုံ၊
 မုင်း၊ မွင်း၊ ပွဲ၊ ထုး၊ ဂူ၊ ဝမ်း၊ ဆွဲ။

လံး၊ မိုင်း၊ သိုက် (9/10/2008)

မိုင်းကိင်
 1. The 1947 Constitution and The Nationalities (Universities Historical Research Center, 1999)
 2. The Shan States and the British Annexation (Sao Saimong Mangrai, 1965)
 3. Shan State's Grievances (Tun Myint Taunggyi, 1957)
 4. The Moon Princess (Sao Sanda, 2007)

50 ပြီ ဝခင်းပျဉ်းပိုခင်း ပိုခင်းပိုခင်းပင် ဂျီပီ, ဂဝမ်းယာမ်းဂျီပီ (6)

ပီးဆွင်ထံးလိုင်းမားလွံး

ဝါခင်းမိုင်းကဆဲးဝါးဆဲး. လီမ်ဂွမ်း, မိုခင်း. သိုခင်းတော့ယာမ်းလီဝါ. ကမ်, ဂျေးတင်းဝံးဆဲးပိုင် ကဆဲးဝါး. လိုင်း, မိုင်း, လိုင်း, ယူ, ဂျေး, လိုင်း. ပေးကမ်, မိုခင်းကဆဲး ဂျေး, ယူ, ထိုင်း, မိုင်း, ဆိုင်း. သင်ဝါး, လိုင်း, မိုင်း, ဂျမ်းလတ်, မိုခင်းကဆဲးလေး, ယူ, မိုင်း, လီဝါကဆဲး, လိုင်း ပီးဆွင်, တံး ထံး လတ်, သိုင်း, သွင်, ပခင်း, ဆေး, တင်း တံး, တွဲး, မိုင်း, လိုင်း, ဆဲး. လင်း, ပီခင်း, မိုင်း, လီဝါကဆဲး.

ယင်းလီတီးကဆဲးတံးလှိုင်, (ကမ်, ဆဆဲး ပေးကပ်, ဂျမ်း, ပိုခင်း, ဝါး, ဂျေး, တံး, လတ်, မာဆဲး, ကဆဲး, ဂျမ်း, လတ်, လိုင်း, လံး, ဂျေး, စုခင်း, မာဆဲး, - ငံး, မာဆဲး, - လမ်, မာဆဲး, လိုင်း, လမ်, မိုင်း, တံး, တင်း, တံး, မိုင်း, မီး, ပီး, ဆွင်, လတ်, ဂျမ်း, မိုခင်း, ကဆဲး ဆိုင်း, မိုင်း, ထံး, ဆမ်. ဂျမ်း, ထံး, ဂျေး, လတ်, ဂျေး, လတ်, မိုခင်း, ကမ်, ပေး, မေး, ယာမ်း. တင်း, စတု, လိုင်း, မိုခင်း, ဂွမ်း, ဂျေး, လိုင်း. လတ်, မား, တော့, ယာမ်း, လီဝါ တံး, လှိုင်, ဂွမ်း, ဆဲး. စပ်, ကွက်, တင်း, ထံး ဆမ်, လိုင်း, ပီး, ဆွင်, ဂွမ်း, တင်း, မိုင်း, စစ, မိုင်း, လတ်.

ပီးဆွင်, လိုင်း, ဆဲး. လွံး, ထံး, တံး, ဂွမ်း, ဂျေး, လတ်, လိုင်း, မိုင်း?

- လွံး, တမ်း, ဝါး, ပခင်း, တီး, ယူ,
- လွံး, ဂပ်, သိုင်း, တံး, တော့, ပခင်း, လတ်, ဆေး, တီး, ထံး
- လွံး, ပီခင်း, ပေး, သူ, ပခင်း
- လွံး, လတ်, တံး, ဆဲး, တင်း
- စပ်, ဂျေး, တံး, ကဆဲး, လွမ်း, တံး, ဂွမ်း, ဂျေး, လတ်,
- လွံး, ဂျေး, တံး, ဂျေး, ပွင်, တု, လိုင်း, လွမ်း, လွမ်း, ဖျာ, လွမ်း, ဆွင်, မိုင်း

ပေး, ဂျေး, တု, လိုင်း, စတု. မီး, သွင်, သိုခင်း

- စပ်, ဂျေး, ပေး, သေး, လွံး, ကမ်
- ယူ, ဆွင်, မိုင်း, လိုင်း, သေး, လွံး, ပခင်း, လိုင်း, စပ်, ဂျေး, ကမ်, ဂွမ်း, ဂျေး, လတ်,

ဂျမ်း, ဆိုင်း, မိုင်း, ထံး, လိုင်း, ကဆဲး, စပ်, မား, ဂွမ်း, ဂျေး, လတ်, လွမ်း, တံး, ပခင်း, ဆဆဲး, မီး, လီ, ဂျေး. လိုင်း, လိုင်း, ယူ, မီး, မိုခင်း, ပေး, တံး, ဆဲး, ဂမ်း, ဖွင်.

□ လတ်, ဂျေး, မိုခင်း, မိုခင်း

ပီခင်း, တံး, ကိုင်း, မွမ်း, ပီခင်း, လေး, ဝီင်း, ဖျာ, လေး, တွမ်း, ဂိုင်း, မံး. ပီခင်း, မိုင်း, တံး, ပံး, မား, ယူ, မိုင်း, ထံး, ဖွင်, ကျေး, ဝေး, မိုင်း, ဆဲး, တိုင်း, တေး, ကမ် (1882-85) မီး, ဂျမ်း, လိုင်း, ဝါး, ပီခင်း, ဂျေး, စဆဲး, ဆမ်, ဂျေး, တံး, လိုင်း, လိုင်း, ပွတ်, ဆိုင်း, မား, လံး, ဂျေး, လတ်, လတ်, ဂျေး, စမ်း, ထံး, ဆေး, သူ, ဆဲး (1555-1605) စလေး, ဂွမ်း, မူး (ထတ်, မိုခင်း, ဂျေး) လတ်, ဆေး, သူ, ဆဲး, တံး, မိုင်း, ဂျေး, လေး, ဝီင်း, မိုင်း, တူ, ဆဲး. လတ်, ဆေး, သူ, ဆဲး, လံး, ဆွမ်း, စေး, တံး, ဆေး, ဖွင်, တိုင်း, ဂျေး, ဂိုင်း, သိုင်း, မိုခင်း, ဂျေး, လွံး, လတ်, စပ်, ဂံး, ဆွံး. မိုင်း, သိုခင်း, ပီ. ယွမ်း, မဆဲး, လတ်, ဆွမ်း, စေး, ဂျေး, စလေး, မိုင်း, သိုခင်း, ဝါး, လံး, တူ, ဂျေး, တံး, မိုင်း, ကျေး, ဝါး.

ပခင်း, ဆမ်, သိုင်း, ဂျေး, ဆဲး, ဝါး, ကမ်, ဝါး, ပေး, သိုင်း, တံး, ဂျေး, စမ်း, ပင်, တံး, ဂွမ်း, မူး, လတ်, ဆေး, သူ, ဆဲး, ဆဆဲး, လိုင်း, တပ်, သိုင်း, မား, လိုင်း, မိုင်း, မား, လွမ်း, တိုင်း, ဂျေး, ဆိုင်း, စပ်, လွမ်း, ကမ်, လံး. ယွမ်း, ဂျေး, သိုင်း, လိုင်း, လတ်, မား, စပ်, မိုင်း, သိုင်း, ယံ, မိုင်း, မိုင်း.

မိုင်း, 1960 တပ်, မား, ဂျေး, စပ်, သေး, လတ်, ယူ, လီဝါ, ကပ်, ဂျေး, ထံး, ကွက်, မက်, ကုတ်, ဂွမ်း, မူး, ဆဆဲး, ထုတ်, တူ, ဆဲး, မိုင်း, ဂျေး. မက်, ကုတ်, လိုင်း, ဂိုင်း, ဆဆဲး, တင်း, တပ်, သိုင်း, ဖွင်, မိုခင်း, လိုင်း, ဖိုခင်း, (လိုင်း, တံး) SURA လံး, ဂျေး, တေး, ကပ်, သေး, မား, ထုတ်, ဆဆဲး. တံး, ဂွမ်း, မူး, မိုင်း, ကိုင်း, မိုင်း, ဝါး, လေး, ဝီင်း, ဂိုင်း, လတ်, လေး, တွမ်း, ဂိုင်း, မံး. ဂွမ်း, မူး (တင်း, ထံး, ဂွင်, လွမ်း, ပု, လိုင်း, သထုပ်,) ဆဆဲး. ဂျေး, ပီ, ပေး, လိုင်း, ဂျေး, ဆိုင်း, ဝါး, ဝါး, ဝခင်း, ထံး 18 မား, တပ်, သိုင်း, ထံး, ဂျေး, ဝါး, ဆဆဲး, ဆပ်, ယမ်, ယူ, ဂျေး, တေး, ယာမ်း, လီဝါ-မင်, ပီ, လိုင်း, လတ်, ဆဆဲး, ဂျေး, စမ်း, ထံး, ဆဆဲး, ဆေး.

□ လံး, ကွင်, (ပေး, ထပ်, ကွင်,)

ဂိုင်း, လူ, ဂျေး, ကမ်, စပ်, ကွက်, တင်း, ထံး, ဆဆဲး. ပေး, ကမ်, မီး, ပီး, ကွင်, ဂျေး, တေး, ယာမ်း, စတု, စတု. - ဂျေး, ကပ်, ဂမ်း, ဖွင်, ဝါး, ဆဆဲး.

လွမ်း, သိုင်း, တံး, ပခင်း, ဂျေး, ပွင်, ယူ, ဂိုင်း, မား, လွမ်း, လီ, ဆိုင်း, ထံး, လိုင်း, မိုင်း, ဆဆဲး. လံး, ဂျေး, မေး, မူး, တံး, ပေး, ထပ်, ကွင်, ဆဆဲး, စတု, စတု.

□ လတ်, မိုခင်း, သိုင်း

ပီခင်း, ထံး, မိုင်း, ထံး, လိုင်း, ဂွင်, ဝခင်း, ကွက်, ကမ်, ဂွင်, ဝါး (ကီ, သာ, ဆဲး)။ လိုင်း, စတု, ပီခင်း, စဆဲး, တံး, ဖဝေ, ဂင်း (ပီ, ဂျေး, ဂျေး)။ သူ, မိုခင်း, (ပီ, ဂျေး, ဂျေး) ဆဲး, ဂျေး, ဂွင်. မိုင်း, ပီ 1985 ယာမ်း, လွမ်း, ဖွင်, တံး, ဂျေး, ဂွင်, ထုတ်, တင်း, ဆွင်, လံး, မဆဲး, လတ်, ဖမ်း, ဂျေး, (ပီ, ဂျေး, ဂျေး) တံး, ဂွင်, ထံး, ယူ. ဆွင်, လံး, ပေး, ဝါး “တူ, မဆဲး, ကမ်, လွမ်း, တံး, ဂျေး, ဂျေး, တံး, တွမ်း, လိုင်း, တံး, ကိုင်း” ဝါး, ဆဲး. ယွမ်း, မဆဲး, လတ်, ဂျေး, တံး, ဆေး, စလေး, ပေး, လိုင်း, ကမ်, ဂျေး, လတ်, တွင်, ထမ်, စတု. မဆဲး, လတ်, တိုင်း, ဝါး, ပီခင်း, လတ်, တံး, သိုခင်း, တိုင်း, တိုင်း, တေး, ယာမ်း, လီဝါ.

မဆင်းလင်းဘဲ၊ လုံးချိုဆုံးပီဆင်လင်းတီးမိုင်း တူဆဲသေ ဗဝ်းဂျှုးရှိုဆ်းဆ်းမိုင်းတီး မိုင်းမာဆ်း။ ဂျှုးယျှုးဂိုင်းတုင် လဝ်းလိုဝ်းလဝ်းဂိုင်းတုင်၊ ဝံး ဆဆ်းဂျှုးပီဆင်လင်းဆင်းဂျှုင်း တီးဝတ်းမိုင်းတီး ဝါဆ်းကံ၊-ကိုင်၊ခါးခိုင်း ဝိုင်းလျးသီဝ်း။

ပေးဝါးလှိုင်းရှင်းကဆ်းရှုးလိဂ်းမာဆ်း ဗဝ်း ထိုဆ်းထိပ်းဂွင်းတော့သျှုး တပ်းသိုဂ်းမာဆ်းဆ်း လိုင် ယွဆ်းလံးလူပပ်းလိဂ်းထုဆ်းမိုင်းတုင်၊ဂျှုး (1920-1997) တီမ်၊ လှိုင်းရှင်းကဆ်းရှုး လိဂ်းတီးတုင်၊တိုဆ်းဗဝ်းထိုဆ်းဆဆ်းဂေး၊ တေ လံးလိလမ်းဆဆ်းဝါး ဂွမ်းပပ်းလိဂ်းလဝ်းမိုင်းသိုဝ် (လှိုင်းရှင်း-လဝ်းပဆ်းတိတ) တီမ်၊ မိုဆ်းဆင်၊ “ယွင်းယေးအေသျှုးမိုင်းတီး” “မိုင်းတီးမိုင်းတီး” “ရှုးတုင်တုင်တီး” စလး၊ “လံးအဆ်းမိုင်း” ။ ထိုင် တီးတပ်းသိုဂ်းမာဆ်းပေးလှိုင်းသေဂျှုးတိမဆ်း လဝ်း၊ ယွဆ်းလူလှိုင်း၊ ဇီတုင်ဇီဆ်းမဆ်းလဝ်း လီစလး၊ မဆ်းလဝ်းလံးလွတ်းပီတီးဂေး၊ အေ ကုတ်၊ရှုင်းဂျှုင်းမဆ်းလဝ်း လံးထုဂ်းဂေးတိုင် မာဆ်း၊ အေ၊ဂုဆ်းပီတီး။

လဝ်းယွတ်းအေ

မဆ်းလဝ်းပီဆ်း မိုင်းရှေးစမ်း မိုင်းထံး။ လိုဝ်းစတေပီဆ်း ၂၀.၁.၇ ပါဒီ၅၈၅ ၂၅၂၂၂ (ပရိုဝတ်း ကသီသီ)။

ကံဆ်းကဆ်းမဆ်းလဝ်းဆ်း တွဆ်းတျှုး ရှိုတီးရှိုင်းလှိုင်းတီးဂွဆ်းစေသေ ကပ်မာ့ရှုမ်းဂဆ်း တင်းမိုင်းထံး။

12/10/1976 ကွဆ်းဂေးတင်းတပ်း သိုဂ်းဂွဆ်းစေတီး (TIA) ။ 1/1/1980 ဇီဆ်းကဆ်းဗဝ်းတိုဂ်းတပ်းမာဆ်း၊ တျှုးစီးလိဂ်း။

ယွဆ်းတပ်းသိုဂ်းမာဆ်းတဆ်းရှုးတုင်စလး၊ ကဆ်း ယိုတ်းလံး၊ ထိုင်တီးမိုင်းထံးမိုင်းမာဆ်း၊ လံးပီဆ်း သျှုးပီဆ်းဂွမ်းလိစဆ်းဂဆ်းတင်းရှိုင်း။ တာင်း လဝ်းရှေးစမ်းဂေး၊ လံးရှုင်းမဆ်းလဝ်း၊ သေ ပဆ်း ဆေးကဆ်းဆ်းရှိုင်းဆ်းရှေးယျှုးဂျှုး တေးပေးသုတ်း မုဆ်း။

ပီးဆွင်တီး ဂျှုးယွဆ်းသျှုး ဝဆ်းရှိုတ်းလဝ်းယွတ်းအေ၊ တီးမိုင်းဂွဂ်း

လှိုင်းယျှုးဆွဂ်းသေလှိုင်း

တီး ကဆ်းဆဆ်းတီးလှိုင်းရှင်းဆ်း လာတ်း တေးဂဆ်းတင်းထံး ကဆ်းပေးရှုးဂွမ်းဂဆ်း။ ဂွပ်း ဝါးဂွမ်းတီးလှိုင်းပူဆ်း (စုဆ်း) ဂွမ်းမာဆ်းဆဆ်း။ ဂွမ်းထံးသမ်ပူဆ်းဂွမ်းပုလိဆမ်။ ပေးရှဆ်းတီး ခိုဆ်း တီးလိုဝ်းဗဝ်းစတေ၊ ထံးကဆ်းသျှုးရှုင်းဝါး မာဆ်း။ ပေးတီးလှိုင်းရှင်းစတေ၊ ယျှုးဝါးထံးဂွဆ်း၊ တီးလိုဝ်း တီးခိုဆ်း ယင်းစွဲးရှုင်းဝါးပီဆ်းမာဆ်း။

ဖွင်းတီးစတေ၊လုဂ်းဗိုဆ်း ဗဝ်းမာ့လီဆ်းလိဆ်းထံး ဆဆ်း ပေးကဆ်းလှိုင်းဂွမ်းကိုင်းဂလိုတ်း၊ ဂေး ကဆ်းပွင်ဂဆ်း။ တာင်းလှိုင်းလံးလုဂ်းဗိုဆ်းဗဝ် ပီဆ်းဆ်းဝါး၊ သမ်ဗဝ်းယျှုးလှိုင်းလီဆ်းလိဆ်းဖွင်း တာင်းထံးလံးဆ်း ပိုင်ဆိုင်း ယွဆ်းလူလှိုင်းပီးဆွင် ထံး လှိုင်းရှုးပိုဆ်းတီး-ထံး ပီဆ်းပီးဆွင်ဂဆ်း ဆဆ်း ဂမ်းလှိုင်းလာတ်းလှိုင်း။

ဆွဲးထံးလှိုင်းကဆ်းလီလှိုင်းဆ်း ရှုးတေမီးဝံးလာ်ဂေး

□ ပရိုဝတ်း သုဂိုဝ်း (ပါဒီ၅၈၅ ၅၅၅၅၅) မိုင်း 1959 လဝ်းဂွဆ်းလှိုင်း လံးမာတ်၊ လိဝ်းတီးပင်တိုဂ်းရှုးဂေးသေ ဇီဝ်မာ့တီး မိုင်းဖွင်း။ မိုင်းဆဆ်း ဂေးကဆ်းသုင်၊ပဆ်းပီဆ်း မဆ်းလံးယပ်း။ ဂိုပ်းလူလှိုင်းမဆ်းလဝ်းဆ်း လီလံး သိုဝ်းတွင်းတုင်ထံး။

□ ဂိုင်း ဆီမဆ်းရှေမိဆ်း (1919-1992) ဂရုးသီဆ်း ဆီမဆ်းရှေမိဆ်း (1912-1992)

သွင်ပီးဆွင်ဆ်း ပီဆ်းမိုင်းတီးလိုဝ်း။ ဂမ်း လှိုင်းပီးဆွင်တွင်းစလးဂပ်းသိုဝ်းပဆ်း ဖွဲးယို၊ ဂွဆ်း လှိုင်းဗဝ်း။ တီမ်လိဂ်းဗဝ်း၊ငပ်းလှိုင်းတီး။ စုဆ်း ဂိုင်း ပီဆ်းပူပိုဆ်းကွဂ်းဗိုဆ်းစာပ်၊ စုဆ်းမိုင်း

ဆုံးယမ်းဆန်း။

မိုင်းလင်းစမ်းရွှေဆန်းစမ်း များထိုင်မိုင်းထီး
ဂေး၊ သွင်ပီးဆွင်လံးလတ်း ဝိဂျိတ်၊ ဗျူးဝန်း
ဂျာ့ပွဲ.ရှပ်.တွမ်း၊ များဂိုင်းမို၊ ရှာပန်းတီးယူ၊
တီးသင်း။ မိုင်းလင်းလင်းယွင်ရှုလ်း လံးထုဂ်၊
ပူတီးပေးဂါးဆန်းဆွဲ SSA သေ ဘုားတင်းယပ်၊
ဗိုတ်ယူ၊ တီးဂိုင်းမို၊ဆန်း.ဂေး၊ ဂေး.ရှာဂါးပန်း
ပိန်းစုဆန်းဂုးသီ ။ လုဂ်းမန်းလင်းဂေး.ဆိုင်
ထူးဂုးဆန်း ယမ်းပိန်းဗွင်လုင်ဗျူးဂါးပိန်း
ဆွဲလုင်ပွင်လိုင်းထီး။

□ မိုင်းစဂိုတ်၊ ပဂျူးမူတ်.
(1911-1995)

ပိန်းမိုင်းလင်းစမ်းရွှေဆန်းစမ်း ယမ်းပိန်း
လွင်ဗွင်လုင်ဆွဲမိုင်းထီး။ မိုင်း 1959 မန်း

လင်းယမ်းလွဲးရွှေဆန်းတီး လင်းစုဆန်းတေး၊
တျ၊ လင်းထုဆန်းဂေး စလး လံးပန်း (လင်း
ပိုဆန်းတီး) စဂ်းဂျူးရှပ်.ထုဂ်း ဗျူးတီး သျာသီဆဲ
ကဆဲပိန်းဗျူးဆန်းဆွဲ မုဂ်.လုမ်းလိဂ်းရွှေမံ၊
ဂေးသျှိုင်းလိင်.လမ်းဝန်းကွဂ်၊ သီဗူဝ်း
(SEATO) ကဆဲလံးမိုင်းစဂ်းရွှေမံပျး တျ၊ဆိင်၊
တျ၊ ဗျူးစွမ်းမိင်ဆဲတ်။

ဂူလ်းဂျူး ကမ်.ပိန်းဂါးစလး ကပ်ရှိုင်းလု
တုဂ်းဂျူးသေ ရှာင်.ယမ်းပိတ်းတင်းဂါးဆဲတ်။
(မိုင်းဆင်.ဗျူးမန်းဂို.စလးဂျူး လင်းဗျူးစပ်
ကပ်ရှိုင်းသီဗူဝ်း တေမးကပ်စိုဆန်းမိုင်းဆဲ
ဆန်း. ပိန်းလုမ်းပိန်းလိင်.သေယပ်.လံးဂျူး)။

မိုင်းပန်းSURA လင်းဂွမ်းလှိုင်းလံးရှပ်.
ထုဂ်းမန်းလင်း ဆွဲပင်ဂါးလိင်.ပွဂ်းဆိုင်
တီးဂုင်းထိပ်။ မီးဗျူးလှိုင်းလုင်ထီးဂေး.ဆိုင်
စလး.ဆန်းပန်းဝန်းပျူး ပိန်းလင်းဂွမ်းလှိုင်း ရှပ်ဆေး
ဂွပ်.ဂျူးလတ်းထီးဟွဲဆဲဂေး၊ မန်းလင်းယင်း
လိပ်ပံ့.လိုမ်း ကဆဲယမ်းလိပ်.လိပ်.လိပ်.လိပ်
လမ် 20 ပီပံ့ဆန်း.သေဝျး “ထီးယွဲ.သုဆဲ.
(ရှိုတ်းမေးမွဂ်းဆဲ.စလးပံ့.ကွင်.ဆန်း.) ယင်းပံ့
လုးဂွမ်းရှူး” ဝျးဆဲ။

မိုင်းဝန်းရွှေတီး၊ မန်းလင်း၊ ဂမ်းလိုဆန်း
သုတ်းဆန်း. တီးလှိုင်းယူ.ဂုင်းထိပ်းဂျူးပန်းပွန်း

ဝီးဆွင်တီးလှိုင်းယူ.မိုင်းဂွဂ်၊
ဂျူးပန်းပွန်းဝန်းရွှေတီး၊
လင်းစိုဂ်းစဂိုတ်၊ ပဂျူးမူတ် ပီ 1987

မန်းလင်း။ မိုင်းဆန်း.စတ.ဝျး “လုတ်းဂပ်ပံ့၊
လပ်းတျာလိုမ်းမိုင်းဆဲ. စွဲးစုဆဲတ်းသုထင်.ရှာင်
လွတ်းလိပ်း မီးဆေးမီးတျာဆွဲလုမ်းဗျူးယူ” ဝျး
ဆင်.ဆဲ။

တီးလွင်.လံး
တင်းလွဲးထိမ်တီးထီး?

ဆဲ.ပိန်းဂါးထမ် ကဆဲဂူးဗျူးစွဲးရွှေ
ဂါးမန်းတွပ်။ တူဝ်ဗျူးတိမ်းဂေးယမ်းထမ်မေး။
ကမ်.တွမ်းလံးဂါးမန်းတွပ်.ကဆဲထုဂ်.လု။ ဂွပ်း
ဆန်း ဂါးမန်းတွပ်.ရှပ်းဂေး၊ လွင်.တေထုဂ်.လု
ကမ်.ထုဂ်.လုဗျူးကါးဆဲ.ရှပ်းဆဲဆန်း. မီးတီး
ဗျူးကါးဆဲ.စပ်တိပ်းတတ်း။

တင်းကပ် 1958 ထိုင် 1982 ဆဲ.
တပ်.သိုဂ်းတံးပံ့.လံးလုမ်း များတင်းငပ်းငုန်း
လွမ်းဆွဲးလိမ်လိမ်ဆွဲးဗွင်.ထီး။ ဆုမ်.သိုဂ်းရှာဆဲ
တီးရှပ်းပုဂ်း ဂိုင်းလပ်။ SSA တီးဝါးမို.မွဂ်၊
လမ်/ဂိပ်.ရွှေ/မေး.ရှာဆဲ။ SURA တီးပိင်းလုင်
ပိင်းရှိုင်း SNA တီးဆမ်.စုဆန်း.စမးသံ။ SUA တီး
ရှိုဆဲတ်တီး၊ (စမးလမ်း) စမးဗျူးလုင်။

- ဆွဲးဂူဝိုင်းသေဆန်း.
- မီးတင်းတိတ်းတေး.စပ်းရှာဂဆဲ။
- မီးတင်းလွဲးထိမ်ကဆဲ (ပိုင်လုင်ဂိပ်.လုလ်း
ဂါးမန်းစပ်.ငပ်း လွင်းစွမ်းမိင်ဆဲတ်.၊
လွင်းယျးမပ်းဂမ်)
- မီးပန်းရှာဂေးလတ်းဂဆဲ။

ဂူလ်းဂျူး လွင်းတီး-ထီး စပ်းရှာဂဆဲဆဲ.
ကမ်.တွမ်း.ထိုင်တီး

- လမ်လုင်ကဆဲ
- လွဲးထိမ်ကဆဲ ဂွင်.ဂါင်, မာဂ်,ယမ်း
ပိုဆန်းတွင်း စုဂ်းစွင်
- လွဲးထိမ်ကဆဲတေး.ထိုင်စပ်းရှာလံး
ဂူးမိုင်းမိုင်းသေ ကပ်.တင်းဂမ်.လွဲးပိုဆန်း
စပ်းမေး
- ဗျူးဂ်းသွမ်း.ဂါး ဂိပ်.လုလ်း
လံးတိုဂ်းပန်းမို.

သင်ဝျးလံးလှိုင်း.ဆန်းစတ.- ပိပ်.ဝျး
ပံ့.လံးမိုင်းဂေး၊ တေဂွမ်းလံးပိုဆန်း.တီးဆမ်လှိုင်း
ယမ်းလိပ်။ ယွမ်း.သင်ပိန်းဆဲဆန်း.ရှူးငံးယူ။

လင်းစုဆွေကျွန်း သိမ်းပိုက်မှု 11 ဝိ (1997-2008)

မိုင်းဝန်းထိ 29/10/2008 ဝိဆန်းဝန်း ကဆုန်လင်းစုဆွေကျွန်း ဖွဲ့စည်းတင်၊ ဂဝ်ဝပ်၊ သုခ်းလုံးဂူဆန်းထိုင်တံး (Shan Human Right Foundation-SHRF) သိမ်းပိုက်မှုသုတ်းမုဆိ ဖွဲ့စည်းတိုက်ရှာပုဆိးဖွဲ့စည်း ယူတီးလိဆိလိဆိထံး ပွတ်းတင်းဂိုင်းရှား ခွပ်းရွပ်းထိုင် 11 ဝိ ဆန်းဝိ ဆံ့။

ဂဝ်ဝပ်သုခ်းလုံးဂူဆန်း (SHRF) ဆံ့ လင်းစုဆွေကျွန်း ကဆုန်လင်းစုဆွေကျွန်းမိုးမိုင်းဝိ 1991 ကဆုန်လင်းစုဆွေကျွန်း ဂွံးထိမ်ဂူဆန်းပံးဖေးဆွံး မိုင်းတံးစလးဆွံးမိုင်း လွမ်းလိဆိလိဆိထံး တင်း မိုင်းဝိဆိသိုက်တိုက်တေးဂဆိ။

လင်းစုဆွေကျွန်း လုံးသိမ်းပိုက်မှုသုတ်းမုဆိ ဂျှုမိုင်း 29/10/1997။

စာင်းတင်း 7 ဝိတိမ် လုံးရှိုက်ဂဆိလုံး ထိမ်ဂူဆန်းတိုက်ဂဆိ ကဆိ၊ဆဆ ဂူဆန်းပံးဖေး မိုင်းတံးလံးလံးတီး၊ လိမ်ပွတ်းစမးဂွင်းသွဆိ မိုင်းဖှာင်၊ ဂိုင်းမံ၊ တင်း စမးသံ၊ စမးဖှာလူင် စလး ဂိုင်းသိဆိ ဆန်းလေး တွဆိဂိုင်းရှား (မိုင်း ထံး) လိုင်းဆင်၊ရှာယွဆိစပ်းသဆိ၊ ဆမိမဆိဂိဆိ တင်းဂိဆိဂိုင်းစလး၊ ယုးယု လိမ်လှိုင်းဆံ့ လုံးထိမ်ဖှာပံးဖေး။ တင်းဆွံးမိုင်းဂေး၊ လုံးကပ်လွင်းကဆိလပ်း၊ ကျဆွေသိုက်မဆိး မိုင်းစိဆိလှိုက်တိုက်တိုင် ပေဂိဆိဂူဆန်းမိုင်းတံး တင်းစဆွေမိုင်းမိုင်းဂူလုံးပံးပေး ယင်းလုံး ကွပ်းဂျှု၊တင်၊ထိုင်တီးပင်ဂုမ် သုခ်းလုံးဂူဆန်း တင်းယုးဂွပ်းထိုင်။

လင်းစုဆွေကျွန်း ဝိဆန်းဝန်းလင်းစုဆိ ဂျှုဆု (လင်းသိင်သိုက်၊ ရှပ်ပပ်းပု၊တီး၊မိုး၊သုင် လိုင်းတံး SSPP၊ ရှပ်ပပ်းတုမ် တီးမွက်စစလေး သီးလိုင်းတံး SDU စလး ရှပ်ပပ်းဂေးစိဆိ၊တိမ်၊ ပိုင်ဝပ်းပိုင်းမိုင်းလိုင်းတံး SSCDC) ဝိဆိလုက်၊ လုံးလင်းစုဆွေကျွန်းပု ဖွဲ့စည်းကဆုန်လင်းစုဆိ တံး ကဆိ ရှမ်းလင်းလုံးမိုင်း ဆန်းလိက်၊ရှမ်းမံးပင်လူင် တင်း လပ်းဖှာ၊စပ်းလပ်း၊ မိုင်းဝိ 1947 စလး ဝိဆိ ဖွဲ့စည်းလူင်ဖှာ၊ဖှာဂ၊သွမ်းဆန်းလူင်ပွင်လိုင်း လေး မိုင်းတံး။

လင်းစုဆွေကျွန်း ရှိုက်၊မိုင်း 6/9/1925 ဝိးသေပူဆွေလင်းစုဆွေယဝ် လုံးတူင်ဆိုင်ကဆိမိုင်း စလး ဂဆိလိက်၊လုံးဖှာင်၊စစ၊ ဆန်းဝိင်းလူင် တူဆိးတီး၊ ရှမ်းဂဆိတင်း လုံးဂဆိးယွတ်း တင်း

လင်းစုဆွေကျွန်းလင်းစုဆွေ ကေးတွဆိးတူဆိးတီး တင်းမိုက်လုမ်းဝိုလပ်လပ် TNSO သေ တူင်ဆိုင် သုဆိးတုမ်ဂဆိလှိုင်လတ်းမုး တေးပေးထိုင် လုံးဂဆိးယွတ်း စလးလုက်၊ရှမ်းလင်းစုဆွေစပ် စပ်းထိုဆိ၊ရှိုက်ဂဆိလုက်၊ဖှာဆွံးလုမ်း TRC/ TRA မိုင်း 1984။ ဝိးဆဆ လင်းစုဆွေကျွန်း ဂေး၊ လုံးကွပ်းမုးတူင် ဆိုင်ကဆိမိုင်း လွမ်းလိဆိ လိဆိတံး-ထံး မိုင်းဝိ 1990။

ယမ်းစဆဂင်လှို ကဆိ၊ဂိဆိစပ်းစတီးတု၊ မိုင်းပလိက်ထံး လေးဝိင်းစမးသံ၊ (ဂိုင်းရှား) တေးမုးလိုပ်းလမ်းဂူဆန်းဝါဆိးလွင်ဖှာလပ်း ရှုံး စံးကွပ်းပိုဆိတီးဆဆစလး ရှိုက်ရှုံးဂူဆန်းဝါဆိး လွင်ဖှာလပ်း လုံးပူဆွေလွတ်းလွင်းတိုက်တိုင်မုး။ ဝိးလင်းစုဆွေကျွန်း သိမ်းပိုက်မှုယဝ်ဆဆ လုံးစမ်းရှာဆိဖှာ၊ လုံးသိုပ်းပုတ်းရှိုက်ဆးဂဆိ ဂဝ်ဝပ်သုခ်းလုံးဂူဆန်းထိုင်တံး (SHRF) မုး တေးထိုင်ယမ်းလိပ်။

လင်းစုဆွေကျွန်းဆု စလး လင်းစုဆွေကျွန်း ရှပ်ထုပ်းကပ်းစိပ်း

ဗဟိုဂွမ်းတိုင်းသိုက်သမ်လီင်, သူဆင်းတုမ်ရှုလုံးကဆ် လုမ်းသိုက်ဝု.ဆေးလိဆ်သိုက် 171 နိုင်းယွ်း

လွမ်ရှမ်းဂျေ့ဖ်ဇ်ဗ်း ဗဟိုဂွမ်းတိုင်းသိုက်
သမ်လီင်, (ဂ်ဇ်တုင်) ဂျေ့ရှုလုံးပံးသူဆင်းတုမ်
လုမ်းသိုက်ဝု.ပွတ်းတုးဆေးလိဆ်သိုက် 171

လိုင်းပန်းဆ်းလိုင်တံးပွတ်းကွက်, နှင်း တေ့,
လီဆ်လိဆ်ထံး။ ဂျေ့ဂ်ဆ်စပ်းရှုမ်းမူ, တင်း လင်း
ဆေးတီးသိုက်ဝု.သေတု. ကုပ်, ဂဆ်လွင်းသင်
မီးစေးတံးတတ်းသင် တုန်းလွင်းဂဆ်သင်
ဂဆ်စတုစတုပုံ, ရှု. ကဆ်ဆေးဆေးတိုင်းစတု
လွင်းလိုက်တင်း; 2010 ၊ လွင်းရှိုတ်းပွဲ၊ လွင်း
ရှုင်းဗွမ်းဗွမ်းစလး လွင်းတေပဆ် နိုင်းဗွမ်း
တမ်းဆ်းရှုမ်းလိုင်ဆ်း- လီင်, ဗပ်, လီဆ်လိဆ်
ပွင်, မးဆင်, ဆ်။

ဗဟိုလိပ်းရှိုမ်းလင်းဆိုင်; ထတ်းသင်ဝုး-
“ယိုင်းကဆ်းသိုက်မဆ်းစတု ကပ်ဆ်တေ့, ထိုင်
ဆေးပင်လိုက်တင်း; 2010 ပီဆ်တု, သူဆင်းတုမ်
လုမ်းလင်ရှုလုံးကဆ်လုမ်းသိုက်ဝု. ဆ်း 171
ရှိုင်းရှိုင်းရှိုင်းပိုင်ပိုင်မူဆ်းစမးလိက်လံး၊ နိုမ်းစမး
စွတ်, ဗွတ်, တပ်လှတု, ဝင်းရှိုင်းလှ၊ တု, တေ
ရှိုတ်းပလိက်, ကမ်, ဆဆ်ရှိုတ်းပီ, တုလိတုလိုင်ဆ်
ရှပ်းဝုးပိုင်လိုင်မဆ်း ကိုင်ဆိုင်ပင်ရှုမ်လိုင်ငပ်း
ငုဆ်းသိုက်မဆ်းဆေ, ပီ, တေ့, တံးတတ်းတမ်း

ဝင်းဗ်ဆ်ဂဆ်ဝံ ဗဟိုဂွမ်းတိုင်းသိုက် ဆ်းမိုင်း
တံး ရှုးဂေ့. ရှုးတီးတေလံးလွင်းပိုဆ်တီးသူဆ်း
တုမ်လုမ်းဂိုတ်းသိုက် ကပ်, ဗွမ်း, ဗွင်းငမ်းဆ်း
လေးဝင်းကိုင်, ဝမ်းလိုင်ဆ်း။ ဗွမ်း, ဆိုင်, ဂေ့
လုမ်းသိုက်မဆ်းယု, ဗွမ်း, ပေပုဆ်းသေသူဆ်းတုမ်
ရှပ်းဝုးပု, တီး, မှုဂ်လုမ်းဂဆ်မိုင်း ဗွမ်း, သဆ်စတု
ကမ်, မီးသူဆ်းလံးတိုဝ်တင်းတု, တေသူဆ်းတုမ်
မိုဆ်းစပ်”- ဆ်။

လင်းဆေးတီးဝု. လဆ်လင်းသိုက် ဂေ့.
ဆိုင်; ကဆ်မေးဆင်း မဆ်းပီဆ်ရှုမ်ဆေးမှုဂ်လုမ်း
ဆင်းယိုင်းမိုင်းမဆ်း ဆ်းကိုင်, ဆေးရှင်းမူးဂေ့
ဝုး- “ကပ်ဆ်းကဆ်းရှပ်းစတု တု, ယု, ဂတ်းယု,
ယီဆ် ရှိုတ်းရှုမ်းမိုင်းသေ ရှုဂ်ဆ်ဂျေ့, မိုင်းဆေး
ရှုလုံး” ဝုးဆ်။ တီးဆ်ဆ် ဗဟိုလိပ်းရှိုမ်းစပ်လင်း
ဂေ့; ထတ်းသင်ဝုး- “ယိုင်းကဆ်း ရှုမ်းလိုင်
လုမ်းသိုက်ဝု. ဂမ်းဗွင်းဆ် ကပ်တုင်လွတ်းရှုလုံး။
တု, တေပံး, ပဂ်, ရှုင်းလုမ်းသိုက်မဆ်းမှိုမ်း၊ စပ်း
ထိုဆ်, တေ့, သူးတိုက်းတေ့သိုက်မဆ်းမှိုမ်းလိုင်

သိုက်ဝု.ဂမ်းဗွင်းတိုဆ်းတေကမ်, ယိုင်း တပ်သိုက်လိုင်တံးပွတ်းလမ်း

ရှင်လိုင်ဆ်သိပ်းထံးမိုင်းပိုင် 08 တိုက်တီး
ဝုးသိုက်မဆ်းမိပ်, ကီးစသ, ယုင်းတိုက်တိုက်ဂေ့
တပ်သိုက်မိုင်းဝု. ဗွမ်းရှုမ်း (UWSA) လိုင်းပန်း
လွမ်းလီဆ်လိဆ်ထံးမင်တပ်လုမ်း တံးတတ်း
ဝုး- ယုဆ်ပီဆ်ရှုမ်းမိုင်းတံး ဆင်, ဂဆ်စလး
တိုဆ်းတေကမ်, ယိုင်းတပ်သိုက်လိုင်တံး (SSA)
ကွဆ်တင်း- ဝုးဆ်။

ဝမ်းထံ 12-13/10/08 သိုက်ဝု.
UWSA တပ်လုမ်း 2518 မိုင်းယွမ်း လတ်း
ရှိုတ်းပင်ရှုမ် ဗဟိုဂွမ်းတပ်လုမ်း သပ်းလီင်ဆေး
ဗဟိုမီးလဆ် လင်းဆေးတီးရှုးရှုင်းဂဆ်းဝုး-
လွင်းရှပ်းပင်ရှုမ်ယု, မိုင်းရှိုင်းယွမ်းယွမ်းဆ် ယုဆ်

သိုက်မဆ်းကပ်လံးကူဆ်း လံးစင် မိပ်, ဝီဆ်
တိုက်သူဆ်းလွင်. ဝင်းရှိုင်း၊ လွင်, ယု, တံးစပ်ရှုမ်းဂမ်
ဂမ်းသိုက်။ တေ့လိုင်ပံ, လင်းတံးတတ်းလိုင်
ရှိုပ် တက်းလံးပွင်, ထွမ်, စေးလိသင်, ငပ်းငုဆ်း
ပင်သင်။ သင်လိုင်ငပ်းငုဆ်းပင်သင် လိသင်,
မးလွင်. ဝင်းရှိုင်းစတု ကိုင်ဆိုင်ငပ်းလံးဆေးလိဆ်
တပ်လုမ်းဗွမ်းသေ ထက်, လံးတံးတတ်းဝုး-
ရှပ်းတေဝင်းရှုင်းပဆ်သိုက်မဆ်းယု, ရှု. ကမ်,
ဆဆ်တေပဆ်မက်, ရှုင်းရှုလုံးစဆ်.။ စေးတံး
တတ်းကဆ်တံးတေ့သေပိုဆ်းစတု ရှုပ်းရှုဆ်
သိုက်တံးတီးလှ တိုဆ်းတေကမ်, ပိုက်ယိုင်းကွဆ်
တင်း- ဝုးဆ်။

လင်းဆေးတီးလုမ်းဝု. လတ်းစဆ် လံး
ငါဆ်ဝမ်းဂေ့ဆိုင်ဝုး- “ဗွင်းယမ်းတေ့
လီင် ဗဟိုယု, ရှုမ်းလိုင်ငပ်းငုဆ်းပင်သင်ဂေ့
တိုက်ရှိုတ်းပင်ရှုမ် ငပ်းငုဆ်းဆေးလိဆ်သိုက် 171
ဂေ့တေ့ဆင်, ဆဆ်။ ကုပ်, ရှုမ်ကဆ်လွင်းဝုး
ပေးဝင်းရှိုင်း, ရှိုတ်းပျံ, တုလိတု ကမ်, ဆဆ်သိုပ်,
ယိုင်းရှုင်း ပုးတုးဗွင်းလိုင်ဗွမ်း, ကပ်, စစစွင်
သိုက်မဆ်းဂမ်းသိုက်တေ့မိုဆ်ရှိုပ်လိမ်လိုင်ဆ်”-
ဝုးဆ်။

သိုပ်, လတ်းထိုင်ဝုး- “တု, ဝင်းရှိုင်း
ရှုင်းဂင်, ကမ်, ဝင်း၊ တု, မိုင်းဆေး တေ့ရှိုတ်းလိုင်
ရှိုပ်ကဆ်ဝုးဆ် ပံ, တံးတတ်းလံးတံးတေ့

ဆွဲ သင်္ဘောကော၊ စတုစတု။ ဂွမ်းပိုင်းပိုးမာန်မီး
စပ်ယင်၊ ရှားစားအေးတိုင်းလိုက်ရိုင်းဆီဆီ၊ ယဉ်။
ဗြဲ၊ ဆိုင်းတိုင်းဆိုင်း၊ ယဉ်သိုက်မာဆေးလုပ်လင်
တူတီးရှုံးမာလှိုင်လီဝိုင်း၊ လွင်းဂါဆဲမာန်မီးလံာ်ပိုင်။
မိုဆဲဆင်၊ တေပဆဲပ၊ မိတ်သင်သင်၊ လိုင်းဆဲ၊ ဗြဲ၊
ဆိုင်းဂေး၊ တေဂွလ်းဂွဆဲးတု၊ ကပ်ကီဆဲးရိုင်း
သိုက်ဂေး၊ လေး၊ သိုက်တီး၊ ပေးလပ်ဆဲလမ်း
လုတ်၊ များ” - ဆဲယဉ်။

မိုင်းဝန်းထိ 6/10/08 လွမ်ရှာဆဲ ဂျေ၊
ဇီဝ်း လုဂ်တင်းမိုင်းသတ်၊ လုင်းဂျေ၊ မိုင်းတူဆဲ-
ဆေးဂွင်းမူး၊ ဆွန်းခိုဆဲးဆိုင်း။ ဝန်းထိ 7/10/
08 ဂျေ၊ ပုဂ်၊ ဝါ၊ စီမံထိုင်တပ်ပုစီး ရှိမ်းလီဆဲလီဆဲ
ထံး၊ ပွဂ်၊ ဂျေ၊ ခိုဆဲးတီးတပ်လီဆဲလီဆဲ BP-1
သမိခိုဆဲးပွဂ်၊ မိုင်းဆွန်းခိုဆဲး ဆေးဂွင်းမူး။
ဝန်းထိ 8/10/08 ဂျေ၊ ထိုင်မိုင်းတေ၊ မိုင်းထေး
သေဆွန်းမိုင်းတေ၊ ခိုဆဲးဆိုင်း။ ဖေးဆဲ၊ ဂျေ၊ ဖေးဆဲ၊
မေး စဝုလင်းဆေးတီးဝါ၊ တီးမိုင်းဂျေ၊ တီး၊ ဝန်းထိ
9/10/08 ဂင်ဝန်းပွဂ်၊ ဂိဆဲးဝန်း တီး
ဆေးဂွင်းမူး၊ တမ်းစမ်းပွဂ်၊ မိုင်းခိုဆဲးမိုင်း
သတ်၊ - ရိုင်းတင် ဆဲယဉ်။

လွမ်ရှာဆဲဂျေ၊ ဇီဝ်း လုင်းပိုဆဲးတီးသူဆဲး
တပ်လုမ်းသိုက်ဝါ၊ ပွဂ်၊ ဆဲ ကဆဲလမ်း၊ လံး ကမ်း
မိုဆဲးပွဂ်၊ စတု လင်းဆေးတီးသိုက်ဝါ၊ ဆေးလီဆဲ
သိုက် 171 တပ်ယင်၊ ဂေး၊ ဂျေ၊ ကဆဲပိဆဲးဗြဲ

ဂွန်းပင်သင်းရှုလ်းဂေး၊ ကပ်ရှုမ်၊ လုမ်း
လွမ်းရှုလ်းလွမ်းသုင်း၊ ဂေး၊ ဗြဲ၊ ဝါ၊ တင်း၊ သိုက်
3-4 လမ်း။ ဗြဲ၊ လီဝိုင်းရှိုင်းစပ်ဂေး၊ ထတ်းသင်
ဝါး- “လုမ်းဝါ၊ 171 ကဆဲ ဝိုလ်းစသု၊ ယိဆဲ
ဆွင့်ဝိုလ်းစသု၊ ဂင်း ကဆဲရှုမ်ဆဲ လီဝိုင်းလင်လုဂ်
တင်းလုမ်းသိုက်မာဆဲးမေး၊ လီဝိုင်းမီးလွင်းလုင်းလီဝိုင်း
ကဆဲ၊ မင် ဗေဝ်၊ စပ်ပေးလွမ်လမ်းဆဲယက်မိုင်း
ကဆဲယဉ်ဝို” - ဝါးဆဲ။

လွမ်ရှာဆဲဂျေ၊ ဇီဝ်း မေးဝန်းထိ 7/10/
08 စလးပွဂ်၊ မိုင်း 9/10/08 ဖားတင်း 2-
3 ဝန်း မိုင်းဂိဆဲးစပ်ရှုမ်းမူး၊ ကဆဲတင်း လုမ်းသိုက်
ဝါ၊ ဆွေးတပ် 65 တီးဆေးဂွင်းမူးဆဲဆဲ ကဆဲစဆဲ
ဆေးတိုင်းယွဂ်၊ ဖား၊ စတု မေးရှုင်ကပ်၊ ဂုမ်ဗြဲ၊
ဗြဲ၊ ဝန်းပု၊ ဂင်ပု၊ ရှိုင်း ဆဲးဝါဆဲးဆဲးရှိုင်း၊ သေ
လတ်းလွင်းလုဂ်၊ တင်းပီ 2010၊ သပ်းလီဆဲးစဆဲ
လွင်းတု၊ တေရှိုတ်းပဆဲ ဝိုဂပ်းတပ်လမ်းမိုင်း
(သဆဲလတ်း) ဂွန်းလုင်းပံ၊ မီး၊ သမိမေးထတ်း
တုလ်းရှုင်းဗြဲ၊ ကဆဲရှိုတ်းယဉ်ဂျေ၊ သေလု၊
ဂါဆဲယု၊ သမိကဆဲ တေပိုတ်၊ ထီင်းမို၊ သိုပ်၊ လို၊
ဂျေ၊ လို ဝါး ဆဲ ဆဲ။ ဆွေး ဂိ သေ ဆဲ ဆဲ
တေမေးပဆဲခိုင်းဗြဲ၊ ဆဲ (ထုင်းလုသပ်း) တမ်း
ရှိုင်း တီးပုင်၊ ဝါ၊ စီမံ 100 မိုင်း၊ ဆေးဂွင်းမူး
100 မိုင်း၊ ဆွေးဝိုင်းမိုင်းတူဆဲ 100 မိုင်း- ဝါးဆဲ။
ဝါးဂိဆဲးစပ်ရှုမ်းမူး၊ တင်း လင်းဆေးတီး

လုမ်းသိုက်ဝါ၊ ယဉ် မန်းလံးယင်းပူဆဲဂျေ၊ ဂိဆဲ
စပ်မို၊ တီးဝါဆဲးလုးရှု၊ (ဂုင်းသု) ကဆဲလုမ်း
ပီ၊ တုလ်တုလုးရှု၊ ဂျေ၊ ဝါ၊ ကွဆဲရှုမ်၊ ရီမိမန်း
လု၊ မွင်၊ ယု၊ ဝိုဆဲဆဲ လင်းရှိုင်းပွဂ်၊ မိုင်း- ဆဲယဉ်။

လီဝိုင်း၊ ဖား၊ လတ်းဝါး- “ကဆဲစပ်မေးဂိဆဲ
စပ်ရှုမ်းမူး၊ ကဆဲ၊ စပ်မေးကပ်၊ ကဆဲလုင်းဆဲ ကဆဲ
လုဂ်လုဂ်မန်းမီးစေးတီးတင်းတုဂ်းလုင်းကဆဲ
သင်ဆဲဆဲ ဆဲးဂွန်းဝါဆဲးဗြဲပံ၊ ရှု၊ လွမ်း” - ဝါးဆဲ။

ဆဲးဆေးလီဆဲ 171 ဝိုလ်းစသု၊ ယိဆဲ ကွဆဲ
ရှုမ်ဆဲ မိုင်းလီဝိုင်းကဆဲမီးကမ်းဆဲတီး၊ ဂေး၊ လု၊
ယု၊ သုတ်ထိ 1 ပီဆဲဝိုလ်းစသု၊ ယိဆဲ ကဆဲပိုဆဲး
ရှုင်ဝါး- ပေးထပ်းသမ်၊ ဂေး၊ ထိ 2 ကေးထိင်၊
လုင်းမန်းဝါးကေးဂျေ၊ ဂျေ၊ ပီဆဲစဆဲလုးသီဝ်
ကျေ၊ ယု 50 ပံ။ မန်းဆဲစပ်းကွဂ်၊ သိုက်မာဆဲး
လံးလီ၊ တိတ်းတေးစပ်းထိုင် G-1 လုမ်းတိုင်း
သိုက်မာဆဲးဂိုင်းတင်။ တပ်လုမ်း 772 ထိုင်
778 တင်းမုတ်း 5-6 တပ်ဂွင် ယု၊ တီးဂေး
လု၊ ဂျေ၊ ဂျေ၊ ယိဝ်းဂုမ်း လတ်းဂါဆဲ လီသင်၊
ဂမ်းဆဲမိ။ ယင်၊ ဂေး၊ ဂျေ၊ ပီဆဲဗြဲ၊ ရှုမ်၊ လုမ်း
စလး ဗြဲ၊ ဂုမ်းပင်သင်း တီးရှုလ်းဂေး။
ဂျေ၊ ပုဂ်၊ စတု ဂမ်းဗြဲဝါး လံးထုဂ်၊ ရှုင်ဂျေ၊
ဆဲးဝါးလုဂ်ယင်၊ ဖားဝိုတီးဝါဆဲးရှုင်းကပ်ရှုမ်းလုမ်း
ဂုမ်းလွင်းတေ၊ သုင်၊ နုင်းစွင်ဂမ်းဆဲ- ဆဲယဉ်။

သေလွင်း။ တိုက်ပွဲ၊ ထွမ်း၊ ဝင်းပုဆဲးပင်သင်းယု။
ကဆဲလတ်းလံးစတု လုဂ်ကပ်ဂိုင်းတင်လုင်းမေး
ရှုင်လုးသိုက်တီးတီးလုတေကမ်၊ လံးပိုတ်းယိုဝ်း။
ပေးသိုက်တီးကမ်၊ ယိုဝ်းစလး၊ စပ်းလုမ်၊ တပ်ရှုင်း
ကွဆဲတင်း။ ကမ်၊ တံ၊ ပါ၊ ဂွင်းတေ၊ ရှုင်းကွဆဲ
တင်း တိုဆဲးတေကမ်၊ ယိုဝ်းသိုက်တီး” - ဝါးဆဲ။

မိုင်းရှုင်လုဆဲသီဝ်း ထီမ်းဗြဲ ဗြဲ၊ ဂွန်း
တိုင်းသိုက်မာဆဲး 3 တိုင်းသိုက် ဆဲးလုင်းတီး
ပတ်းပိုဆဲ လွမ်သိုက်မိဆဲးကွင်၊ လံး၊ - ဖားရှုင်
လင်းဆေးတီးလုမ်းဂိုတ်းသိုက် UWSA ဝါ၊ ပွတ်း
လမ်း တင်းလုမ်းမိုင်းလုး NDAA ရှုင်ကပ်၊
တီးဂိုင်းတင်။ လတ်းဝါး လုမ်းဝါ၊ ပွတ်းလမ်း
ဆေးလီဆဲသိုက် 171 တင်း လုမ်းမိုင်းလုး တေ
လံးယု၊ တီးရှုင်၊ ဂါဆဲဗြဲ၊ ဂိတ်၊ စဆဲ စွင်လုင်ပွင်
လုင်းမာဆဲး။ ဗြဲ၊ ဂွန်းတပ်လုမ်း၊ တပ်ဂွင်၊ တပ်မူး

လုင်းဆဲမိတ်သိုက်ကမ်၊ ခိုတ်းဆဲဆဲ တေကပ်
ဗြဲ၊ မီးလုဆဲးတပ်သိုက်မာဆဲး ပုတ်တီးဆဲ
ကွဆဲရှုင်ယိဝ်းဂုမ်း- ဝါးဆဲဝို။ ကပ်ဆဲဝိုင်းလံး
လုင်းဆဲသေ သိုက်ဝါ၊ လုမ်းဂိုတ်းသိုက်ဂူးတီး ရှိုင်း
ရှိုတ်းပင်ဂုမ်။

ဗြဲ၊ လီဝိုင်းရှိုင်းဂါဆဲမိုင်း ဂမ်းဗြဲဂေး
ယိုဆဲယဆဲလတ်းဝါး ဝါ၊ ပွတ်းတီး တင်းဝါ၊ ပွတ်း
ဆိုင် လီဝိုင်းရှိုင်းတီးဂင်း၊ ဝါ၊ ပွတ်းတီး ရှု-
လက်းဝိုဆဲးတုလ်းပံ၊ မာန်မီးသေ လင်းလုမ်း
လုမာဆဲး၊ ဝါ၊ ပွတ်းဆိုင်သမိ ရှုင်းရှိုင်းသိုက်
တု၊ စီင်၊ တု၊ သိုက်မာဆဲး၊ ဗြဲ၊ လုမ်းလုဂ်မာဆဲသိုက်
ပဆဲဗြဲ၊ မီးလုဆဲးဂွန်းတပ်ဂွင်ခိုဆဲးဆိုင် မွဂ်၊
150 ဂေး၊ တီးဝင်းပုဆဲးပင်သင်း- ဝါးဆဲ။

သိုက်မာမ်းတင်းလုမ်းယာင်းပုတွဲထဂိုတ်းသိုက် လော့တိုက်သိုက်ယာင်း KNU

သိုက်မာမ်းတင်း လုမ်းယာင်းဂိုတ်းသိုက် DKBA တပ်ဂွင် 906, 907 ရှမ်းဂခိး နှိုင်း သိုက်ဆဲပွဲပက်, လော့တိုက်တပ်ယာင်းဗိုက်, KNU လုမ်းလိခ်လိခ်ယာင်း-ထံး 2 တီး တော့ ဆားလေးဝိုင်းကုမ်းဖေင် ခလးလေးဝိုင်း ဗိုက်ဖေင်၊ ပံးလဲးဂွေ့လွင်းလုသုမ်း တိုက်မတ်, လိပ်းတံး။

ဝမ်းထိ 5/10/08 သိုက်မာမ်း စမယ 560 , 401 တင်းလုမ်းယာင်းပုတွဲထဂိုတ်းသိုက် DKBA တပ်ဂွင် 906, 907 ကိတ်,တပ်လုမ်း 33 , 99 ရှမ်းနှိုင်းသိုက်တင်း မူတ်းမွတ်း 500 လိက်,နှိုင်းဂခိးစပ်းလော့တိုက်တပ်သိုက်ပုတ်းပွဲ, လိုဝ်လတ်းယာင်းဗိုက်, KNLA ကမ်းယူ့တိုက် ရှမ်းတပ်လိုဝ်လတ်းယာင်းဗိုက်, KNU ကွမ်းဂွင် နှိုင်းလိခ်လိခ် ယာင်း-ထံး ဝါမ်းပေး,ခရ- (မေး,ခရ) ကမ်းတော့ဆားမိုင်းထံး ဝါမ်းတု, ပိုဝ်းဗေင်၊ ကိုင်းမူဝ်းဂဂူဝ်း၊ လေးဝိုင်းကုမ်း ဖေင်။ ဂမ်းဗွင်းသမံ စပ်းလော့တိုက်တပ် KNLA ဖွံးတင်းတိုက် ပွတ်းဆိုဝ်ပင်သင်း ဝုး လေ့စီး ကမ်းတော့ဆားမိုင်းထံး ဝါမ်းဖေင်၊ ကိုင်းဝုးလေ့ လေးဝိုင်းဗိုက်ဖေင်-ဆဲယဝ်။ ပင်တိုက်ဂမ်းဆဲ တင်းသွင်ဖွံးလွင်,ဂွင် လိုင် ယိုဝ်းသိုက်, ဖွံးသိုက်မာမ်းလွင်,ဂွင်လိုင် 120 mm ယိုဝ်းလွံး။ လွင်းလုသုမ်းတင်း 2

ဖွံး,ဂေးပံးလဲးဂွေ့၊ မက်,ဂွင်းကမ်းပုဆဲးစပ်းဆဲး လိခ်ထံးဂေးကမ်းမီး၊ ဖွံးဆိုင် ဆားလိခ် ပင်တိုက်လိုဝ်းဆဲးပိုဆဲးတိုက်လွမ်းလွမ်း၊ ကမ်းမီးဂခိးမိုင်းယူ့,သပ်းခလး၊ ရှမ်းယာင်းပံး ဗေင် ဂေးကမ်းမီး။ ထံးစတုပက်းနှိုင်းသိုက်ကပ် ရှမ်းလုမ်းပုတ်းသွင်ပိုဆဲးတိုက်,ဂိုတ်,ဂင်း လုမ်းယိုဝ်းဂွင်းဂင်း,ပုဆဲးပိုဆဲးစပ်းလိခ်ထံး။ ဖွံးဆိုင်,တင်းဆိုင် မိုဝ်းဝမ်းထိ 4/10/ 08 လုမ်းသိုက်ယိုဝ်းဂွင်းဂင်း, လုက်ဆဲးပိုဆဲးတိုက်

သိုက်မာမ်းယိုဝ်းဂွင်းပုဆဲးပိုဆဲး စပ်းမိုင်းထံး တီး ဝါမ်းစမးဂွင်းစီး ကိုင်းမူဝ်းဂဂူဝ်း လေးဝိုင်း ကုမ်းဖေင်ခလး လွင်းဆဲးလပ်းဆား တီးဖွံး,ရှမ်း လုမ်းထံးဝုး-ဂေးဂမ်းလိခ်လိခ်ထံး-မာမ်း လဆဲးလေးဝိုင်းပွတ်းတွမ်း (TBC) စမးသွတ်, -မူ့.ဝတီ, လဲးနှိုတ်းလိက်,စမးဂင်လိုသါခ် စတ်းလုးလုမ်းသိုက်မာမ်း တီးလေးတွမ်းမူ့.ဝ တီ, ဂျာယဝ်-ဝုးဆဲ။ □

သိုက်မာမ်းဆား-7

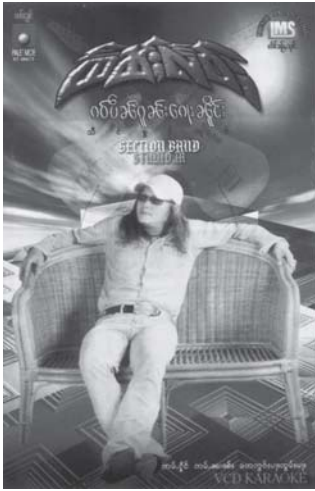
- မိုင်းထံးပိုဆဲးမိုင်းလိက်. ယူ့,လမ်မိုင်းစမး။
- မိုင်းကမေးဂိုက်ဆဲး ပိုဆဲးကုတ်းလိတ်း ယူ့,သေတု. ပိုဆဲးဖေင်. ဆမ်.ယူ့,ဂံ ဖွံးယူ့,လမ်။ နှိုတ်းသင်ဂေးလဲးယင်,လင်း ဂုးဖွံး,ဖွံး,သေနှိုတ်း။ (ပိုင်လိုင်လဲးတုတ်းဆားစမး)
- ထံးဂေးမီးပခိးဂျာ ပွတ်းတိုက် လိုဝ်းပိုဆဲး မူးသလိခ်စပ်း ခွဲးဖေင်,ကွတ်,။

- တံးဆဲး.ကင်ထံးသေဂွပ်,ဂူးလတ်းမား 50 ပီယပ်။ ဂူးဆဲးမိုင်းထံးဂမ်းဆမ် ယင်း ပံး,ရှမ်းလက်းတံးလီ။ ပေးဝုးတံး။ ထံးယို,ဆဲ. တိုက်.စပ်းလွ ဝုးပိုဆဲးမာမ်း။ လွင်းဆဲ. ပုးလုတ်းလွင်းယူ့ပံး ယွမ်းပံးပရာ,ထံးဂေးဝုးလဲး။ ပုးလုတ်းဖေင်, ဂွမ်းလတ်းဂွမ်း ဂွင်,ယာခ်ကမ်းဂံ၊ ကမ်းမိုဆဲ တံးလိုင်. တံးခိုဆဲ လတ်း စပ်းဂေးဝုးလဲး။

ဂုတ်းဂုး လွင်းရှမ်း,လုမ်းမိုင်းထံး စာဝ်း ပွတ်းစာဝ်းယာင်းဆဲ. ပေးကမ်း,လွံ, လိုင်.ဆင်, တံး လတ်း လိုင်. ခိုဆဲ လိုဝ်းယူ့,ဆွတ်းမိုင်းထံး- တေလင်းလွံ,ဖွံး။ ဂိုက်,လုတ်းလွင်းဆဲ. လိုဝ်း ရှမ်းလွင်းဖွံး,ထံးဖွံး,တံးစပ် လီလဲးဂူး.စွပ်းသေ ခိုင်ပွင်ဂျာ, လင်,တေပိုဆဲးဖွံးလိတ်းသွင်ပုး သွင်ဖွံး,။ □

လံးထီဆဲးလီဝ်း တင်းဂူဆဲးပူဝ်,မူဆဲး လျးတိယျးမၤ

မိုဝ်းဝမ်းထီ 25/9/08 ပူဆဲးမၤ ဖွေးဂွံး ဂွမ်းထီဝ်းယု,ပွတ်းဂွံး, လံးထီဆဲးလီဝ်း တင်း ဂူဆဲးလုမ်းပူဝ်,မူဆဲး ပီ,တုလိတ်ဝါဆဲးပင်, 2 ဂေၤ လျးတိလံးယျးမၤ 20,000 မိတ် ဆဲးဝ်း လျးသီဝ်းတီးဂူဆဲးလင်ဆိုင်; ဖွင်းတိုက်ဆပ် ကာဆဲး,စေ,ပိုဆဲးပခံဂဆဲး တၢ, 320 သီဆဲးပျး။ လဝ်းဆဲးတီးမၤဆဲး ကဆဲးမၤတိထွပ်းဆဲး လုဂ်တီး ငဝ်းဂူဆဲးသိုက်းသုတ်းလုမ်းသိုက်းမၤဆဲး; ဆေ, ပျီ,တေၤ,မၤ ပျးတင်းလုမ်း ထွပ်,စာဝ်,ခိုက်တွမ်း ပလိက်; SB ခလး ပလိက်;ဖှံ,ဇီဝ်;မူလုယျးမဝ်း ဂမ်-ဆဲယဝ်။

ဂူဆဲးဆဲးပိုဆဲးတီးစပ် ငိဆဲးစာဝ်,ကျပ်,သမ္ပ ဂဆဲးဝါး “ယျးမၤဆဲးလုဂ်တင်းလုမ်းပူဝ်,မူဆဲး ဂွံးဆဲးတီး,တုလိတ်ဝါဆဲးပင်,မၤ” ။ ဂူဆဲးဆဲးပိုဆဲး တီးစပ်လမ်းဝါး-လီဝ်းတေသိုက်တၢ,ဂျး,ခါတင်း မေၤ,သီဝ်စီဝ်ဖေၤဂဆဲး မိုဝ်းစာဝ်။ ဂမ်းဖွင်းဂေၤ ဝါး- “လီကေးလုလီသေးလံာ် ဆဲးဂွံးတီးဂိုဝ်း ယု, လံးထီဆဲးလီဝ်း ဂျး,ဂီဝ်,ခွင်း ထွမ်းယျးမဝ်း ဂမ် ကပ်ဂိုဝ်းလုဆဲးဂွံးယဝ်း”-ဝါးဆဲ။

ကျာ,ယု 30 ပံ။ ဂမ်းဆဲးဂွံးဇီဝ်ဂွံး (Rock) လမ်,သီဝ်ယိုဝ်းမိုဆဲးစမ, ကိင်းဂလီတီးဂိုဝ်းဆဲ။ ဂမ်းဆဲးမၤဆဲးစတုဂူ. လက်းဝါးဆဲးဂွံးတီးဂူလုး၊ လိုဝ်းဆဲးဂိုဝ်းတုဝ်စတုဝါး ဂေၤ,ဝိဆဲးလံာ်, - ဆဲယဝ်။

ခတ, 2-3 ပီမၤဆဲး ဆဲးပိုဆဲး တီးလုမ်း ပူဝ်,မူဆဲးဂုမ်းယိဝ်း ပွတ်းလွံမေၤ, ဆွင်လီဝ်း

မိုဝ်းမၤ၊ မိုဝ်းတွမ်းလုဝ်းဆဲး စပ်ဂုမ်းတပိုဝ်ဂ်.ဝိ. ကမ်,ပခံဂူဆဲးမိုဝ်းဂိုဝ်းသုဆဲးယျး၊ ဂူဆဲးမိုဝ်း တုက်းတင်းယာဝ်,ဇိုတ်,စာဆဲးလု တၢ,ဂျးလီဝ်းတွပ်/ ဆဲးဂိုဝ်း။ ဖှံ,ဆိုင်;သမ်ဂိုဝ်းဂူဆဲးဆဲး/သိုက်းမၤ, ပခံသိုက်းမၤဆဲး 300-400 ၊ သိုက်းမၤဆဲးသမ္ပ ယွင်းယေၤပခံလုမ်းဖွေးဂတ်တွမ်း ဖှံ,တုင်, ပူဝ်းဂူဆဲး (လု,မုထူးဗျး,သု)။ ပီဂ်သမ်သိုက်း မၤဆဲးဂူ.ယု,ဝါး လုမ်းပူဝ်,မူဆဲးဂီဝ်,ခွင်းယျးမဝ်း ဂမ်ဂေၤ တင်းလွံဂို,ဝဲတၢ,လု,ဂို.ဂိုဝ်းစွဆဲးတဝ်စပ်။

လိုင်ဂိုဝ်းဂေၤယဝ် ဆဲးပိုဆဲးတီးဆဲးလိဆဲ လုမ်းပီ,တုလိတ်ပူဝ်,မူဆဲး ပိုဆဲးဇဝ်,ဂုမ်းဖှံ, ယျး၊ ပေးဂူဆဲးမိုဝ်းဖှံ, တေပခံတုတ်းတၢမ်, ဆဲးမၤဆဲးသေ ကမ်,မီးသုဆဲးယျးယဝ်ဂေၤ လုက်းဆွင်ဂူဆဲးပူဝ်,မူဆဲး သမ်ဂျး,ဂျးသိုဝ်းဂျးခါ ယျးလိဝ်းတၢင်,တီး။ ဂွပ်းပိုဝ်းပီဆဲးလုမ်း MTA ဂပ်,ဆင်,ဂဆဲးစလး ဂွံးသမ် ဂူမ်းဂိုဝ်းဂမ်ဂေၤ. ခါယျးမဝ်းဂမ် လုမ်းလုမ်းဆဲးယံး မၤဂ်,ဂိုင်း ဖှံ,လၢဆဲးဆဲးလင်။ လုမ်းဆဲးယျးမၤ.ဂေၤ တိုက် ဂိုဝ်းယျး-ဆဲယဝ်။ □

လုမ်းဂေၤလိဂ်းလံးတံးဂိုင်းမံ, တေဂိုတ်းပွံးပီမို,တံး

ဝမ်းထီ 27/11/2008 လိုဆဲးတေမၤဆဲး လုမ်းဂေၤလိဂ်းလံး ခလး ဖှံးခင်းစတံး ဂိုင်းမံ, တေစပ်းဂိုဆဲးပင်ပွံးပီမို,တံး တီးဝတ်းဂူ,တပ်း ကိုဝ်,သီဖုမ်း ဝိုင်းဂိုင်းမံ, ဆဲးပင်ပွံးဆဲး ဂၢင်ဝမ်းတေမီးပင်ခစ.ခိင်, တီမီးပွံးဂွမ်း/ဂွမ်း/လုဝ်းပွတ်း ခလး လီဆဲးဂိုင်း၊ ပေးထိုင်မၤဂၢင် ခိုဆဲး တေမီးပင်မူဆဲးသိုက်းဂွံးဂွမ်းပခံဂပ်, /ပခံမို, ပင်ဂျးဆဲး.တုဝ်း မူဆဲးလုပခံဖွေးမၤပွံးစပ်။

ဂၢင်ဆဲး 28/11/2008 လိုဆဲးလီဝ်မို, 1 စမ်း ပီတံး 2103 တေကွဆဲးဂဆဲးလု,တၢဆဲးစပ်းမို,ဆဲးမို, လုမ်းဆင်,ဖှံးထုင်းဂပ်,မူဆဲး လီဝ်ပခံပူ.မူဆဲး ကွဆဲးယာမ်;ဂိုတ်းမၤ။ ထိုင်ဂၢင်စမ်းမၤဂေၤ သိုဝ်,မီး ပင်မူဆဲးသိုက်ပခံဂပ်, /ပခံမို,ထိုင်;ခိုဆဲးဆိုင်။

တၢ,ဂျးခိုဆဲးဂၢင် လုမ်းဂေၤလိဂ်းလံး ခလး ဖှံးခင်းစတံးစပ် လံးဂိုတ်းခါပျးတီးသ့,ဂၢင်,သေၤ။ သိုဝ်းသုဝ်း ပီဆဲးမံတွင်းဝမ်းပီမို,တံး 2013 ။ တၢင်းဂိုဆဲးတံး စပ်းဖှံးတံး ကိဂ်, ပပိုလိဂ်းဖှံးလံးတံး လိုဝ်းဆဲးဂေၤ ဆဲးဂေၤစပ်းဂၢင်;ဂိုဆဲးပို.ဂုဝ်တွမ်းပီးဆွင်ဖွေးမၤပွံးယု။

ပွံးပီမို,တံး
 ဂျီဆဲး-ဗိုင်, 1 စမ်း 2103 ခမီး
 27-28/11/2008
 တီးဝတ်းဂူ,တပ်း ခိုင်,သီဆဲး ဝိုင်းဂိုင်းမံ,
 ပွံးပီမို,တံး (ဂျီဆဲး ပံးစီဝ် ဂိုဆဲးလီဝ်)
 နေဂဆဲး တီမီးပွံးဂွမ်း/ဂွမ်း/လုဝ်းပွတ်း/လီဆဲးဂိုင်း
 ပင်မူဆဲးသိုက်း မေၤဂျးတံး ဆဲးဂွမ်းပခံဂပ်,မို,
 တၢင်းဂေၤ ဆုဂ်/တုဝ်း တၢင်းဂေၤလံးသီဆဲး
 လု,တၢဆဲးစပ်းမို, ဆဲးမို, ဝမ်းပီမို,
งานประเพณีปี่พาทย์ 2103
 ระหว่างวันที่ 27-28 พฤศจิกายน 2551
 ณ วัดสุทัศน์ฯ. กรุงเทพฯ. ไทย
 ๒๕๕๑

Shan Herald Agency for News
 09-527794X, 09-527794Y, 066-119132

တံးဂီင် - တူင်ဂါမ်, ရှင်ယင်းဂီင်ရွင်းရွင်း

ပီဆဲတံးသေတၢ. ရှင်လှဲစပ်ဂူလှ်းပီဆဲတံး
တၢင်းလာတ်; တၢင်းတီမ်; တၢင်းဆူင်းဝံစပ်သမ္မ
ကမ်,လီဂ်,ခဗေ ကမ်,ယီဂ်;ဂဆဲ တင်းမၢဆဲးလံး

Photo : www.lohit.lnc.in

သၢင်တံးလီင် (စမ်းတီ) ဖွင်းပွဲးသွမ်းဆမ္မံ (သၢင်းဂျါဆဲး)

မိုဝ်းဂွဆဲ, ပေးထူပီးပီးဆွင်တံးလီင် ဂံ. ဝူဆဲးဝး ဂွပးသင်စပ်လီဝ်းဆဲ ဝးတူင်စပ်ပီဆဲတံး. လိုင်သမ္မကမ်,လာတ်;ဂွမ်းတံး. ကမ်,စွဲ;မေ့ဂွမ်း တံး။

ဝံးသေလံးဂူ. ပိုဆဲးတၢင်းလင်မးဖွင်း

ယဝ်ဂေး, ရှဆဲဗိုဝ်,လှဲစပ်. မီးမိုဝ်းယဝ်မိုဝ်းဂံ. လိုဝ်းဂွပ်းပီဆဲပီးပီဆဲဆွင်ဂဆဲ လိုင်သမ္မကမ်,လှဲ; စပ်မး. တေလၢင်းမီးတၢင်းလှဲ;စပ်လံးလီဝ်းဂိုဝ် ဝူဆဲးဆင်,ဆဲ။

ယၢမ်းလီဝ်သမ္မံ ဝူဆဲးကွဂ်,ထီင်းလံးဆိုင်;

ဝး လိုဝ်းဂွပ်းတံးတံးတံးလူင် တံးယူ,တွဆဲးလိဆဲ ဝူင်းဂၢင်စၢးဆမ္မံဂီဝ်ဆမ္မံရှင်း လိုဝ်းဆဲးဂေး ပေး နိုင်ဝင်ကမ်,ထုဂ်, တေပီဆဲဂျါ,လွမ်းလံးစပ်ယူ။

ပီးဆွင်တံးလီင်ဆဲ ယူ,သဝ်းတွဆဲးလိဆဲ ထိုင်သၢင်,ဆမ္မံဂီဝ် ခလး ဆမ္မံဂျါလူင် (Chindwin) ယၢမ်းလီဝ်မီးဆဲးလေးမိုဝ်းမၢင်ခလး တိုင်းလေးဂီင်, (ဂမ်;ဖွင်းဝးလေးဂီင်း)။ ပီဂ်. ဝးစပ်ဆဲ ရှင်ဂူဆဲးဆမ်သေပိုဆဲးဂေး။ ယင်းမီး ထိုင်တံးတၢင်,လိုဝ်း မိုဝ်းဆင်,တံးလူင် တံးဆိုင် တံးစမ်းတီ; ခလး တံးသ။

မိုဝ်း 2007 လံးတွင်းထမ်တူလှ်းတင်းဆမ် ရှင်ဂူဆဲးလေးမိုဝ်းမၢင် တင်း တိုင်းလေးဂီင်, တွဆဲးဆိုင်- စပ်ဝးမီး 1.65 လၢဆဲ။ ဆွဲးလေး မိုဝ်းမၢင်ဆဲလၢဝ်းမိုဝ်းတံးမီးဆမ်လီဝ်ပီးဆွင်မၢင်။

တံးမီး 9 လေးဝီင်း ဆဲး 18 လေးဝီင်း ဆွဲးလေးမိုဝ်းမၢင်။

တံးမီး 13 လေးဝီင်း ဆဲး 39 လေးဝီင်း ဆွဲးတိုင်းလေးဂီင်, ပီဆဲတံးယူ,တံး ဆမ်လွဆဲ လွဆဲ။

လေးဝီင်းတံးယူ,ဆမ် ဆွဲးလေးမိုဝ်းမၢင်

1. မိုဝ်းဂွင်း
2. သူလှ်,ဂူ,
3. ဂျါမိုဝ်း
4. တဆဲး
5. မိုဝ်းယၢင်း
6. ဝီင်းမိုဝ်း,
7. မဆဲ,လီ, (မၢဆဲးလေး)
8. ဝါဆဲးမေး
9. မိုဝ်းမွဂ်,

လေးဝီင်းတံးယူ,ဆမ် ဆွဲးတိုင်းလေးဂီင်,

1. ဂျါဆဲးလၢ.
2. ဝါဆဲးမွဂ်, (ဗန်းမေကံ)
3. ဂလေးဝ (ဂၢတ်,လီဝ်)
4. စမ်းတီ;
5. ဆမ်ယွဆဲး

6. ရှမ်းမာန်၊လောင်း
(ရှင်ကမ်၊လောင်း ဂေးဝုး)

7. ဂျေလောင်း

8. ဂတ်၊သု

9. ဖေါင်းပြင် (ဖွင်းပိမ်း?)

10. ပင်လယ်ဘူး

11. မေ၊လီန်း

12. ဝိုင်းသိုဝ်

13. အင်းတော်ကြီး

ပေးတူရင်းဆွဲပိုင်းဂပ်၊ဂေး၊ တေရှမ်းဝုး
ယမ်းရှိုဝ်းရှိုင်းပိုင်းသိုမုး တေ၊ယမ်းလီဝ် တိုက်
ကပ်မုခ်ခိုက်ပိုင်းဂမ်ဝဲ။

☐ ဆွဲပိုင်းတံးဂပ်းရှားရှေးဆွဲ မီးသမိရှား
ရှေး ယူ၊ဝဲဆွဲဆေးလိမ် ပီးဆွဲတံးလီင်
မိုခ်ဆင်၊သွင်သုပီး မိုင်းဂွင်း မိုင်းယင်း။

☐ မိုင်းဂွင်း ဝိမ်မိုင်း လဝ်းသမ်လူင်ဗျာ
ဆွင်လံးလဝ်းသိုဝ်းခါမ်၊ဗျာ၊ ကမ်တိုက်
ပေ့ကုသမ် (Assam) ဆွဲလိုင်မိုင်းကိမ်ဆဲးတီး
ယိုင်း (India) ယမ်းလီဝ်။ ဆွဲဆွဲယင်းဝိမ်
မိုင်းကမ် ခုခ်မာမ်းစမ.ဂမ်တိုက် ကမ်၊ပေ.
ထိုင်တီးလံးပွဲ၊ခွမ်ထံး လဝ်းဆေးသုခ် (1555
-1605) တိုက်ပေ့သေ ကပ်မမ်းလဝ်းလိုင်ယု၊
လိုင်လင်ဂျ။

☐ မိုင်းယင်းဂေးဝိမ်လုတို တီးဂိုတ်၊လဝ်း
သိုဝ်းရှားဗျာ၊ ကမ်တိုက်ပေ့ကုဝ သေ
ဝိမ်ခုခ်မာမ်းယု၊ 16 ဝိ (1527-43)။

☐ ခာင်းကမ်ကိင်းဂလီတ်၊ ဗိုတ်၊ခွက်၊မုး
ဆွဲဆွဲတေ့ မီးဝံ.လံးလဝ်းဗျာ၊ ပုးလီမ်
ဝါမ်းမေး၊ ပု၊ထဝ်း (ပု၊တု၊ကွပ်၊ ကမ်မာမ်း
ဝုး) ဂုလိုင် (သွင်သုပီး) ခမ်းတီး၊ စလး
ဝိုင်းသိုဝ် လိုင်ဆွဲ။

ခပ်လိုင်ဆွဲ ဝိမ်တံးသေတု၊ ရှပ်လုံခပ်
ဂုလိုင်ဝိမ်တံး၊ တာင်းလာတ်၊ တာင်းတိမ်၊ တာင်း
ဆွဲဝဲခပ်သမို ကမ်၊လီက်၊ဗေ ကမ်၊ယီက်၊ဂမ်
တာင်းမာမ်းလံး။ ဖွင်းမာမ်းလံးရှမ်းဝံ.တာင်းပိုက်
စလး မိုင်း၊ 1935 ခုခ်ကိင်းဂလီတ်၊ ဂေး
လံးကပ်သို၊ပုးဆွဲဆေးလိမ်ခပ်စမ်းလွက်ပိုင်
ဖွင်းငမ်းကိင်းဂလီတ်၊ဂျ၊တာင်းပိုက်။ ကမ်၊မိုခ်
မိုင်းတံးဝမ်းကွက်၊ဂီဝ် ထုင်သပ်၊ ဆွဲမိုင်း
ဆွဲမိုင်း ကမ်ယီက်၊ဝဲဗျာဗျာ။

ထိုင်မုး 1947 ကိင်းဂလီတ်၊ကာမ်းပမ်

ဂွမ်းဗျာဂေးပုးဂမ်တူင်တိုခ်၊သမ်းရှိုခ်၊ဂမ်
မုး။ မိုင်းဆွဲ ဝီးဆွဲခင် တုက်ယွမ်းကပ်
လေးတွမ်း၊ ဝါမ်းမေး၊ မိုတ်၊ဂျီးဆေး၊ စလး
ဂတ်၊သု ဝိမ်လေးမိုင်းခင်။ လမ်းဗျာ၊တိမ်း ခ
ပ်မုးထိုင်ပင်လူင်ဂေး၊ ဗျာ၊ဆွဲလိုင်တံးလံး
တုက်လူင်းဝုး၊ လီမီးလေးမိုင်းခင်ယု၊ဆဲသေ
လူင်းလံးမိုင်းပမ်းဂိမ်၊ဂမ်မိုင်း၊ 6/2/1947။

ဝံးဆွဲ လွမ်သိုက်၊ကွင်း၊သမ်း မုးထိုင်
ပင်လူင် လံးရှားရှိုတ်၊ တုတ်မမ်းလီင်။
ကွင်း၊သမ်းဂေးရှမ်းဝုး၊ ဆေးလိမ်ကမ်ခပ်
ယွမ်းဆွဲ ကမ်၊မီးခင်လံးလံးဆဲသေ တုက်လူင်း
ဝုး၊ လီမီးလေး မိုင်းခင်။ ဂုလိုင်၊ဂု၊ဂီဝ်၊လူလိုင်
ဆေးလိမ်ဆွဲ ထုက်၊လံးတုက်လူင်းဂမ်ဆွဲသဗျာ
ပိုင်လဝ်းပိုင်းမိုင်း (Constituent Assembly)။
ပေးတူရင်းလီဝ် ဆွဲဗျာ၊တုက်လူင်းပင်လူင်
12/2/1947 ဂေး၊ တေရှမ်းယု။

ဗိုတ်၊ထိုင်ဆွဲသဗျာ၊ ဝိမ်မုး ပိုင်လဝ်းပိုင်း
မိုင်း 24/9/1947 ယုဂေး၊ တိမ်းတတ်းယုက်၊
ကပ်လေးတွမ်း၊မိုတ်၊ဂျီးဆေး၊ စလး၊ ဝါမ်းမေး၊
ဝိမ်လေးမိုင်းခင်ဂျ၊ တေ၊ယမ်းလီဝ်ပိတ်။
တွမ်းသေမီးဗျာ၊တတ်းမုးဝုး၊ ဆွဲဗျာ၊တိမ်း
လေးမိုင်းခင် 12 ဂေး၊ဆွဲ တေလံးမီးဗျာ၊တိမ်း
ခင် 6 ဂေး၊စလး၊ လိုင်ကမ်၊လိုင်ခင် 6 ဂေး။

မိုင်းကွမ်တာင်းဆွဲ ဝိမ်ပမ်ဆွဲမုခ်မုခ်
လေးသီ ခမ်းမီးလွင်းထင်၊ရှားလွတ်၊လီဝ်
ဆမ်ဗျာ၊စလး၊ ယု၊ရှမ်းလွမ်းဂမ်လံးယု။ ဂုလိုင်
ဂုးဝံးဆွဲ တဝဲသိုက်၊မာမ်းဂေး၊မိုင်းမုးဂုမ်း
ကျ၊ဆေးလိုင်မိုင်း။ ဗျာ၊ခင်ဂေး၊ ဝံးသေလုက်၊
ဗိုတ်တိုက်၊တေးမုးဆွဲ ပီးဆွဲတံးလီင် လံးယိမ်း

ဝိမ်စတေးဆေး၊ လံးထုက်၊တင်းသွင်ဖွဲ၊ခီ၊တိုင်
တိုက်၊ခိမ်းမုး။

လင်၊ဝုးမီးလမ်းတံလီင်ရှိုတ်းဂမ်မိုင်း
တွမ်းတု၊သုခ်၊လံးလိုင်လုတ်၊တုတ်၊ဂပ်။

☐ 1972 စတု၊ပုက်တင်း၊ လံးလုက်ဗိုတ်
လုတ်၊ခိမ်း၊ ဂျ၊မေး၊ တေရှမ်းဂုတ်။

☐ 1975 ခမ်းလွဲကွမ်ဂုတ်။

☐ ရှိုက်၊ရှိုတ်၊တုက်ယွမ်းလေးမိုင်းရှင်းဗျာ
တီး၊ခမ်းမာမ်းမိုင်း၊ 1972 (ပမ် မဆလ/
BSPP) စလး မိုင်း၊ 1992 (ပမ်နုဝတ/
SLORC)။ ဂုလိုင်၊ဂုးလံးထုက်၊ပက်၊တုက်၊
ပိတ်၊တင်းသွင်ပွက်။

☐ 1989 ခုခ်ဂေး၊ကွမ်ဂုတ်၊ ခုခ်ဂေး၊
ဂေးကိင်ဆွဲလံးလံးသေ လံးမုးပိုင်းယု၊
တာင်းမိုင်းတံးရှမ်းယု၊ဂေး၊ လုတ်၊မိုတ်၊ တီး
မိုင်းဂွင်း မိုင်းယင်း စလး၊ လံးသိုင်၊ (လုခ်)
သံလုတ် ကွမ်သိုက် 30-40 ခုခ်၊ဂျ၊ခိမ်း၊
လံးထုက်၊တိမ်မိုင်း၊ 2006 လွမ်းဆင်၊ဂွမ်း
ဗျာ ကွက်၊ခင်၊ဆွဲမံ 222 (ရှပ်ပီ 2006)။

ပေးတူရင်းပီးဆွဲတံးလီင်လိုင် လံးရှမ်း
ဝုးခပ်ဆွဲ သွမ်းရှိုတ်၊မီး ဗျာ၊ဆွဲလီ ဂုတ်၊တိုက်
ရှမ်းဗျာ၊စတုစတု။ တုက်၊ကပ် 1988 မိုင်း
8 သီ၊တုတ်၊ တုက်၊ကပ်မိုင်းလုခ်သီပီထိမ်း
ပိုင် 2007 ဆွဲ လမ်းလိုင်မုခ်လဝ်းမိုင်းခင်
ရှား၊ငမ်းဆေးဆွဲ ဝိမ်တံးလီင်လုခ်လုခ်။

တာင်းရှမ်းရှမ်းဆွဲ မင်ဗေဝ်၊တံးတုး
တံးလိုင်ရှမ်း ယင်းလင်းဂမ်ဆွဲ။ ဂွမ်းခပ်ဂေး၊

သိုဝ်၊ကာမ်းဆေး-17

လံးဂေး၊လိုင်သိုက်၊တံးလီင် (ခမ်းတီး)

Photo : www.ohrt.nic.in

ပိုမိုဆက်လက်၊ ရွာဆန်းစော

ငဝ်းလံးယမ်းလီဝ်-ကပ်မိုင်းဂွမ်းစော ကဆဲးဝုးဆဲး-ပေးဖူးကွမ်းရှင်လိုင်မိုင်းတီးကဆဲး ရှင်းဖတ်၊ ကွက်၊ ဆဲးလံးလုံယူ၊ လိုင် မဆဲးဂေး ပီဆဲးကဆဲးငံးလုံ။ ပေးကမ်၊ လံးလုံတု ရှူပီဆဲး တင်းယပ်၊ လုံလိုင်လိုင်။

မိုင်း 1991 လိုင်မိုင်းလိုင်ယမ်းယူတု၊ ဂုတ်သျှိုဝ်းမုး ပိုဆဲးဖတ်၊ ဂွမ်းသေလံးမိုင်းဂျ၊ ဆဲးဂေး၊ ယူဆဲးလံးမိုင်းဂပ်၊ ဂုတ်သျှိုဝ်း ယိဆဲးယွမ်းပဆဲ။ ထိုင်မုး 1999 တီးမေး ဝဆဲးကွက်၊ (East Timor) လတံးပင်ယင်၊ ဂင် လုံဂွမ်းမိုင်းသေ ဖတ်၊ ကွက်၊ လံးဆဲးဂေး၊ ကိဆဲးကွက်ဆဲးသျှိုဝ်း လံးလုံလွမ်းစလး၊ လင်၊ ပီဆဲ။

ဂုတ်သျှိုဝ်းမုး 2008 ဆဲ မိုင်းလိုင်ပိုဆဲ ဖတ်၊ ဂွမ်းစောဂျ၊ မီး 3 မိုင်း။

1. နှုတ်သျှိုဝ်း (Kosovo) ပိုဆဲဖတ်၊ မိုင်း 17.2.08 ပီဆဲစော့တံးတတ်ဆဲးပင်ဂုမ် လိုင် ဖူးတီးဆဲးဂွမ်းမိုင်း။

2. ကီဝ်းစုးလီးယိုဝ်း (Abkhazia) ပိုဆဲဖတ်၊ မိုင်း 07.03.08။

3. ကော့လီတ်းထီးယိုဝ်း (South Ossetia) ပိုဆဲဖတ်၊ မိုင်း 07.03.08 ။

သမ်မိုင်းဆဲ။ တေးယမ်းလီဝ် ယူတီး ခွင်းသီးရှုမ်၊ လွမ်းလွမ်းဖျ။ (UN Security Council) ယင်းပံ၊ ယွမ်းရှပ်။

လိုင်ဂမ်ထီမ်နှုတ်သျှိုဝ်း (Kosovo) မီးကမေးဂိုမိုင်း၊ ကိင်းဂလီတ်း၊ စလး၊ ဖှင်၊

သီတ်း။ ဂုတ်သျှိုဝ်း တင်း စစ၊ ကမ်၊ ရှပ်။ ယူဆဲ ဝုး လံးမိုင်းဂပ်၊ မဆဲး သျှိုဝ်းစီးယိုဝ်း (Serbia) ကမ်၊ ယိဆဲးယွမ်း (ကမ်၊ လံးလုံဖွမ်လွမ်း) လး လး။

ကဆဲးဂမ်ထီမ် ကီဝ်းစုးလီးယိုဝ်း (Abkhazia) တင်း ကော့လီတ်းထီးယိုဝ်း (South Ossetia) မီး ဂုတ်သျှိုဝ်းမိုင်းလီဝ်။ ကမေးဂိုမိုင်း၊ ကိင်းဂလီတ်း၊ ဖှင်၊ သီတ်း တင်း စစ၊ ကမ်၊ ရှပ်။ ယူဆဲလံးမိုင်းဂပ်၊ မဆဲး ကော့လီတ်းထီးယိုဝ်း (Georgia) ကမ်၊ ယိဆဲးယွမ်း (ကမ်၊ လံးလုံဖွမ်လွမ်း) လးလး။

ဆဲးခွင်းသီးရှုမ်၊ လွမ်းလွမ်းဖျ။ ဆဲးမီးပုံ 5 မိုင်း ကဆဲပီဆဲလက်၊ လွမ်းမဆဲးဂိုမိုင်း၊ ကမေးဂို မိုင်း၊ ကိင်းဂလီတ်း၊ ဖှင်၊ သီတ်း၊ ဂုတ်သျှိုဝ်း တင်း စစ၊ ။ ပေးတင်း 5 မိုင်းလံးလုံကဆဲ လင်၊ တံးတတ်လံး။ လင်၊ ဝုး ဂွမ်းစော သမ်လိုင် မိုင်းကဆဲလတ်၊ မုးဆဲ ခွင်စမ်ယူ၊ တေးမိုင်းလီဝ်။

ပေးကပ်စော့လံးလုံ ဖှင်ထီးထီး ထုတ် 1933 (1933 Montevideo Convention) ခွင် UN ဝုးလိုင် ပိုဝ်းတု၊ ပီဆဲလိုင်မိုင်း ဂွမ်းစော့ဆဲ လံးမဆဲးကမ်၊ ဆမ်။ ပိုင်လိုင် မဆဲး-

- ◆ တက်မီးလီဆဲလီဆဲကဆဲတံးဆဲတ်း၊ စဆဲဆဲဆဲ (Defined borders)
- ◆ မီးလိုင်ပွင်းလိုင်ကဆဲတံးဂါဆဲ ပီဆဲကဆဲစလး၊ ဂမ်ဂုမ်းလံးဆိုင်ဂွမ်းမိုင်း လိုင်မီးတင်းဆမ်ဂေး၊ ကဆဲမဆဲးဂိုမိုင်း

ပိုဆဲဆဲလီဝမ် (Functioning government with effective control over a permanent population)

ပေးကပ်ပိုင်ဆဲဝုးလိုင် ဂုမ်းထံဝဆဲးဆဲ လီလံးလိုင်ပီဆဲမိုင်းဂွမ်းစော့၊ ဂုတ်သျှိုဝ်းယူဆဲ လုတ်လံးမိုင်းလိုင် ကဆဲပီဆဲစစ၊ လီဝ် ကမ်၊ ယွမ်းရှပ်စလး၊ ပီဂ်၊ ဝုး တင်းစတုမဆဲး ပီဆဲမိုင်း ဂွမ်းစော့ယူ၊ သေတု။ ကမ်၊ လံးရှပ်လိုင်ပီဆဲ မိုင်းဂွမ်းစော့ ဆဲးလတ်၊ လိုင်လွမ်းဖျ။ လင်၊ ဝုး- ကမ်၊ လိုင်သေကမေးဂိုမိုင်း ကဆဲပီဆဲ ကုတ်လီမဂုတ်ထံဝဆဲး ယင်းကမ်၊ ယွမ်းရှပ် လိုင်ပွင်းလိုင်ထံဝဆဲး ပီဆဲတင်းကမ် (official) လးလး တင်းစတု၊ 1971 မုး။

ယူဆဲးဝါဆဲးဆဲးလွမ်းဂမ်သေ လိုင် မီးဆဲးမီးတု၊ မီးကု၊ ဆဲးစပ်လပ်၊ ကမ်၊ ယွမ်းရှပ် ရှပ်ဆဲ မဆဲးတံးရှပ်တင်၊ ရှပ်ဆဲတင်၊ ယေး ပီ၊ ဆဲးဆဲးဝါဆဲးဆဲးလွမ်း ဟေလီဆဲးဂေး၊ ရှပ်ဆဲဆဲ မဆဲးယပ်၊ ရှပ်ရှပ်။ လံးစဂုမဆဲးစတု တက်လံး တေးသျှိုဝ်းပုဆဲးသုဆဲးလံးရှပ်ဆဲးဝါဆဲးဆဲး ရှပ်ရှပ်ဆဲးပိုဆဲး၊ ကမ်၊ ဆဲးဂေးကွက်၊ ဝါဆဲးကွက်၊ ဆဲး ဂျ၊ ဆဲးဂုတ်း။

လံးပိုဆဲဖတ်၊ ဂွမ်းစော့ ကမ်၊ မိုင်းကမ်

ဂမ်းဆဲးရှပ်မုးတုလံး 3 မိုင်းပိုဆဲဖတ်၊ ဂွမ်းစော့ဆဲ လုံတံးလံးလုံ။

- ◆ မိုင်း Kosovo ဆဲး လံးလုတ်၊ သလုတ် စုတ်တဆဲး မိလုတ်သေးဝိတ် (Slobodan

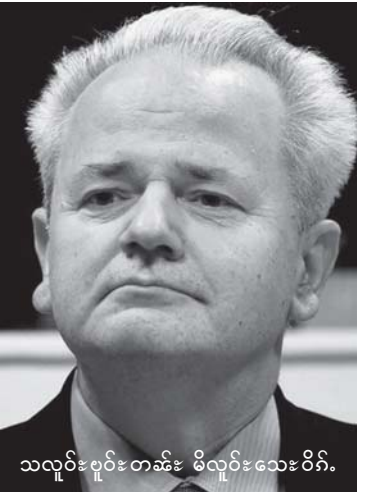

Photo : webslie

Milosevic) ကာဆီဝီဆီလဝ်းကျ၊ဆျာလူင် လိုဉ်
ဆင်, လွမ်သိုက်လူင် တာဆိးသူလ်, မိုင်းရှင်းဆွံ
ပေ.ဂိဆိမုးရှိုင်းကမ်,မိုဆိလွမ်လိုင်းသျးစျးသျှီး
ဝီးသျး Saakashvili တီး မိုင်း Georgia
ကာဆီဂူဆိးမိုင်းလိုက်တင်းမုး၊ ဂူဆိးမိုင်းစဆေး
မဆိးလံး ပူတီးမဆိးလံး။

◆ UN ငတ်းဂါဆိဂပ်းသါဆိပဆိ Kosovo
တင်း Serbia သွင်ဗျာ, ရှိုင်းပီဆိခါဂပ်းတင်း 8
ပီယဝ် ကမ်,ပီဆိဂါဆိ ခပ်ငင်,ဂွံးမုးပိုဆိဗေင်,။
မိုင်း Abkhazia တင်း South Ossetia
စတု ကမ်,မီးဗွင်ဂပ်းသါဆိပဆိတု,ကုပ်,ကူဝ်း
တင်း Georgia သေ ပိုဆိဗေင်,ဂွံးစေ့ ဝံး
ဂုတ်းသျှိုဝ်းစပ်းယိုတ်းမိုင်း 8.8.08 ။

◆ Kosovo စတု လံးထမ်ဂါင်လိုဂူဆိးမိုင်း
ပတ်းပိုဆိတိုက်,တိုက်,လီင်းလီင်း၊ ယင်,ဂါင်လို
ဂူဆိးမိုင်းပတ်းပိုဆိတိုက်,လီင်းလီင်းမေ သေ ငင်,
ပိုဆိဗေင်,ဂွံးစေ့။ ပါင်ယင်,ဂါင်လိုခပ်ဆွံ
ဂူဆိးတင်းဆမ်ထတ်းသင်တူလ်းလွမ်လံး,ဗွင်
ပါင်; (result) မဆိးကွက်,မုးယဝ် ကမ်,တပ်းလံး
ထင်,တို;ထိုမ်ဆိုဝ်းပီဆိဂါင်လိုစတုဂိုက်ဂါင်လို
ပွမ်။ (ကမ်,လ်းစဆေးတိုဝ်း; ဂူဝ်တုမိုင်းတိုဝ်းလွင်;
ဂူမ်,လူမိုင်းလို ကမ်ဆဆိကမ်ဆလ်းသေ လတ်း;
ဝုး-လံးဂိုတ်းလပ်းလပ်းသင်သိုင်,) ။

Abkhazia တင်း South Ossetia စတု
ကမ်,ထမ်ဂါင်လိုသင်၊ လတ်းကပ်းဂုင်းဂုင်းဝုး

ဂူဆိးမိုင်းရှင်းစွဲးလံးဂွံးစေ့ဆိသေ ပိုဆိဗေင်,
ဂျာ,ရှင်းခပ်။ ရှိုတ်းရှိုင်းမိုင်းတီးမွန်စတုသီး
တင်းလံ၊ ယွမ်းရှပ်းယာပ်,။

ငင်,ဝုး ပေးတေဂူဝ်းကပ်းလွင်; 3 မိုင်း
လိုဝ်းပိုဆိဗေင်,ဂွံးစေ့ဂျာ,ပီဝါဆိဆိ တေဂုဆိ
လံးဝုး။

1. တု,ဂူမိုင်းမိုင်းယွမ်းရှပ်းလံးငံးငံးဆဆိ
မိုင်းလူင်ဂပ်,ဂပ်, ကမ်ရှပ်းဗေတ်,ကွက်,ဆဆိ
ရှိုင်းယွမ်းရှပ်းကွမ်တင်းဂွမ်,။ ဂွပ်းဝုးမိုင်းလ်းဂေး
ကမ်,စွဲးလျးလီ;ဂမ်ထီမ် ယွမ်ဂူဝ်းလံးမိုဆိဆင်,
ပဆိရှိုင်းရှိုင်းလတ်းမိုင်းဆိမိုင်းဗွင်မဆိးဗေတ်,
ကွက်,။

Photo: website

သျးစျးသျှီး
ဝီးသျး

သိုဝ်းမုးဆျး 15

ဝုး ရှပ်းပီဆိဆိလိုတ်း ငင်;သါမလူင်ဗျာ-
လဝ်းသိုဝ်းစါဆိ,ဗျာ ဆိဆင်,ဂပ်,။

ဂွပ်းဆဆိ ရှပ်းစပ်းမိုင်းလ်း မီးလ်းထတ်းစွဲး
ထူပ်းတူပ်းတိုဆိ,စလး မီးဂွမ်းထမ်ယူ,ဆိးလ်း
ဂူးစါဂပ်းဂူးစါဂပ်း။

လ်းထတ်းကမ်ဝုးဆိ ကမ်,လ်းသင်။ ပီ;ဆွင်
တံးလီင်ဆိ ဂွပ်းပိုဝ်းပိုဆိပွံ,ဗျာယုဗျာငိုင်းစငးတူပ်
ဂပ်,စလး ဆွဲးဂိသေဆိလိုတ်းရှပ်းလ်းဆဆိ တံး
တံး ဆိဆိ ကမ်,လင်;စဆေးတီးလ်း။

တံးလူင်/တံးတု; ပွတ်းတူဂ်းစွဲးဂေး
တေးဆင်,ဆဆိ။ တိုက်,မီးဗျာယုဗျာငိုင်းစငးရှပ်း
ယူ,ဆိဂေး ပီဆိကမ်ကပ်းစွင်ပိုဆိမုးလ်းဂမ်;
ဆမ်။ တုဂ်းတု ပီ;ဆွင်တံးစိုဆိ တံးယူဆိ
တံးလိုဝ် တံးလီမ်း တံးလင်; တံးထံးစပ်းမီးဝံ.
ရှပ်းရှပ်းစွင်ရှပ်းစတုစတုဂေး ရှပ်းသမ်ကမ်,

ယွမ်းထိပ်းတိုဝ်း၊ ကမ်,စွဲးလ်းတိုဝ်းလွမ်။

တိုက်,စွဲးလ်းလ်းထတ်းယူ,ဝုး ကပ်းစွင်ပိုဆိ;
(စွင်မါဆိ) မုးလ်းဆိ ဝုးပီဆိစွင်ရှပ်း။ ကပ်
စွင်တံးရှပ်းဆင်,ကမ်မုးလ်းဆိ သမ်ဝုးပီဆိစွင်
ပိုဆိ။ ထိုင်တီးတံးရှပ်းဆင်,ကမ် ပေးစဆေးတံး
လူင်ရှပ်းဝုး ယီဆိပီဆိပိုဆိယဝ်။ ပေးကမ်,
လီဂ်းလံးလံးမဆိးဝံးဝံးလိုင် ဝဆိဆိုင်;လွင်,
ရှပ်းတေကမ်,ရှင်;ရှာ.လိုဝ်ပီ;ဆွင်တံးလီင်ပီတ်း
ရှိုပ်-ဂူဆိဆင်,ဆိ။

ဂွမ်းထမ်ကမ်ဝုးဆဆိစတု ပီဆိတု,
တံးလီဝူဆိဆင်,ဂပ်,။

□ 1947 မိုင်းပီ;ဆွင်စါင် မုးယွမ်းကပ်
လေးမိုင်းစါင်ဆဆိ ဂူဆိးလူင် တံးရှပ်း
မီးဗွင်ယူ,ဗျာ,ပီ;ဆွင်တံးလီင်သေဝုးလွမ်သုဆိ,
လံးစပ်။ ဝုးသေကမ်,လံးရှိုပ်။ ကမ်,ဝုးစလး
ပိုဆိလံးဂျာ,ရှိုပ်?။

2. လွင်;ပိုဆိဗေင်,ဂွံးစေ့ဆိ တေလံး
ဂျာ,လွမ်းစဆိ;တုဆိ; (process) ကမ်ဂူဆိးတင်း
ဆမ်ထတ်းသင်တံးပတ်းလံးဝုး ပီဆိကမ်
စတု ကမ်,လ်းကမ်ပွမ်။

မုင်းမွင်းဝုး ပွင်;ဂွမ်းရှပ်းဆိ တေဂိုတ်းရှိုင်း
ဗျးကမ်,ရှပ်း ပီဆိတီးပူဆိစံးလ်းတု,ဂမ်
လုတုတုဆိ;မိုင်းရှပ်းယူ,။

ဗျိဆိကိုင်

- The Economist, 30.8-5.9.08
- Newsweek, 8.9.08

ငင်စသ (12/10/08)

□ မိုင်းလီင် ပီ;ဆွင်တံးလီင်စပ် ပီဆိယူ,ဆိ
လွင်,ရှပ်းရှိုင်း,လတ်းလွံးသင်စဆေး။ တုဂ်း
တုပီ;ဆွင်စါင် ဆိးလိုင်းတံး မုးရှိုက်;ရှပ်းတုဂ်း
ယွမ်းသုဆိ,လံးဗွင်ငမ်းတူပ်ဂပ်,ရှပ်းယင်းမေ
ဗွင်လွမ်း။ ပုဆိ;တု,ပီ;ဆွင်တံးရှပ်း ဆိးလိုင်း
စါင် ရှိုက်;ရှပ်းသုဆိ,လံးတူပ်ဂပ်, ကမ်ဂိုက်;ပိုဆိ
မုးဆဆိ ရှပ်းကမ်,လီဂမ်လွမ်းစဆေး။ ကမ်,ဂမ်
လွမ်းစပ်းသေ ရှပ်းဂွတ်,ဂံ,တူလ်းလံးယူ,ဆိ လွင်,
စွမ် (ဂမ်;ဆမ်ဝုးဗျာဆိ) ရှပ်းတေယူ,ဆိမိသင်
လံးရှိုပ်။

တံးတု;/တံးလူင်ရှပ်း ထူပ်းပီ;ဆွင်တံးလီင်
မိုင်းလ်း။ သုဂ်းစပ် ကမ်,လတ်းသင်သေတု,
သံ၊တုစပ်းစတုတိုဆိထမ် (တိုဆိးစမ်လ်း) ယူ,။
လ်းဂမ်စပ်,ပဆိသေဂမ်။

ဗျးတို,ရှိုက်; (21/11/07)

ကရိုင်းဘရိုက်ဆာဇာဗီး (Carnegie)

Photo : website

ဂမ်သွင်

ဂွမ်းလီစပ်ရှု ဗွေကမ်၊လျာ

မူဝါဒ 1921 ဘီအီးအေဂျီ ဘုဒ္ဓဘေဂီဇ (Andrew Carnegie) ပေးလှူငွေလှူငွေဂမ်လီစပ်ရီး ထာမ်ပမ်ဒိုဆီးဆိုင်ဒ်ပီ 1 လာဆွဲတေးလှိုင်ဒေသ လာဒ်၊ ဗျူးလ်သ်ညွှတ် (Charles Schuab) များ ပီဆီရှပ်ပပ်တီးစွမ်းပဆီးလီဂ်မဆီးစလေး မီး ဂွမ်းထာမ်ဝါး၊ ဗျူးလ်သ် ရှုလှိုင်ဂမ်လီစပ်ဂျာ ရှိုင်။ ဗျူးလ်သ် ဝါး ပေးကပ်ဂမ်လီစပ်ဝါးစတု ဂွမ်းရှုလှိုင်လီဂ်မဆီးမီးဆမ်ဆပ်ပေးကမ်၊ စွဲလံး။ ဂွမ်းဂျာ လှိုင်တင်းကမ်ဆမ်လင်လံး၊ နှင့်တင်တင်းပီဆီရှပ်ပပ်ဆွဲ ယွဆွဲမေ့တီးဂေး ဂွမ်းသေ ရှုဂွမ်းဆိုင်ဂေးကွက်၊လှိုင်ကွက်၊စေး လှိုင်တိုင်းဆမ်ဂတ်တူဂပ်၊လှိုင်လီဂ်မဆီးယွတ်၊ ဆဆွဲဂွမ်း။

မဆီးလင်ဂွမ်းရှိုင်လျာ။ “ ဂတ်ဘုဒ္ဓဘေဂီဇ ဂွမ်းမိုင်ရှုတီးလင်လှိုင်ယွမ်းပိုဆီး၊ ကမ်၊မာင်၊ နှုတ်တင်းဖေတီးဗွေ။ ပေးရှုဆမ်တီးထုဂ်၊လှိုင်လှိုင် ယွမ်းယွမ်းလှိုင်၊ တင်းတူဂ်တင်းလှိုင်။” မဆီး ပိုင်းဂမ်တင်း လံးကမ်ဂွမ်းရှုလင်လင်ယာမ်၊ ဂွမ်းဂေး ပုးလီမဗျူးတီမီး ပီဆီမေးလီမလီဂ်။ ဂွမ်းဂပ်ထုဂ်၊ကမ်ဆိုင်မီးဝါး၊ “ ဂတ်တီးရှု၊ ပွက်လီဝ် ပိုဆီးကွက်၊ကမ်၊ယွတ်ကမ်၊ဝါး၊ ဂတ်တီးရှု လီသွင်ပွက်၊ ကမ်၊ငါဆီးဗွေကွက်၊သမ္မိသေဂမ်။”

တူဂ်ဘုဒ္ဓဘေဂီဇ ဂေးပီဆီဂွမ်းမိုဆီးညွှတ် မေ့လီဆီးဂေးဂွမ်းစတု။လင်၊မီးထီဝ်လီဂ်ပွတ် တီးစုမ်ပုးရှိုင်၊မဆီးဝါး၊ “ တီးဆီးပီဆီတီးလှိုင်၊ ဆွမ်း ဂေးကမ်မေ့ရှုဂွမ်းလှိုင်ကမ်ဂတ် ဖီဆီ၊လှိုင်မဆီး လှိုင်ရှုဝ်၊မဆီးဝါး။”

ဆေးတီးစွင် ဆင်းဖေမီးမလှိုင် တဆီး ဂွမ်း (Pamela Dunham) ယူပီဆီဆီဒ်စဗျူး ဗျူးလ် (New Fairfield, Connecticut) ကမ် ဆိုင်ဆွဲ တျာ၊ပွဲ၊တူဂ်၊ ဗျူးပတ်၊ဖေဝ်၊ရှုတီးလှိုင်၊ လံးဆွဲလုမီးစပ်။ ဗျူးပတ်၊ဖေဝ်၊ရှုဆိုင်ဆွဲ ယွဆွဲရှုတီးကမ်၊ဂီဒ်၊ကမ်၊လှိုင်၊စလေး လံးထုဂ်၊

လှိုင်၊လီဝ်၊တင်၊ဂေး ဂံ၊ဂံ၊ယွတ်ယွတ်၊ ပွင်၊ထု၊ ရှိုင်၊ရှိုင်၊လှိုင်၊လှိုင်။ မဆီးဂေး ကမ်၊စမေးတူဂ်စမေး စိင်းလံးသေပွက်။

ဂွမ်းဂျာယူ၊ယူ ဆင်းဂေးလံးရှုဆမ်မီး တီးကမ်မဆီးရှုတီးဖီမိုလီဝ်။ လင်၊လံးယွင်၊ ယေးမဆီးတေးဆေးပိုဆီး။ ရှုတီးဆေးသေ ဝမ်း ဆိုင်၊ယွင်ဝမ်းဆိုင်၊ ဗျူးပတ်၊ဖေဝ်၊ရှုဆွဲဂေး ရှုတီးဖီမိုလီဝ်၊မဆီးလှိုင်ဂပ်။

ပေးလံးလှိုင်ဆီးဆင်၊ဆဲယွတ် ဂမ်၊ဗွေ၊ တေးဝါး၊ “ လံးဆဲ၊ဂတ်ဂေး၊ယာမ်၊ကမ်၊မေးယွတ်၊ မဆီးကမ်၊ဂွမ်း (work) ကမ်၊လံးလှိုင်။” မဆီး ဂေးလှိုင်စတု။ ဂွမ်းလှိုင်၊ရှုမီး၊ဂမ်ဆွဲ မဆီးတိုဆီး၊ ကမ်၊သိုဝ်းသို ဝုဆွဲပုးတူဂ်ဂပ်။ ရှု၊တင်၊ကမ်၊ လံးလှိုင်၊ ကမ်၊ပီဆီဂမ် ဆွက်၊သေလှိုင်၊ဂံ၊မီး လှိုင်၊ယွင်၊မိုဆီး။

ဂွမ်းဂျာ ဂွမ်းယွင်၊ယေး၊ စလေး ဂွမ်း လှိုင်၊ရှုမီးဆွဲ မဆီးကမ်၊မိုဆီးဂမ်။ ဂွမ်းယွင်၊ ယေးဆွဲ မဆီးလှိုင်၊ လှိုင်၊ရှုမီးလှိုင်လှိုင်ဂပ်၊မေး။ မဆီးသိုဝ်းသို။ ကမ်၊ဝုဆွဲလှိုင် ဝုဆွဲတေး၊ဂေး လံးရှုပို။ နှင့်ယွင်လီတေး၊ရှု၊မေး။ ကမ်၊မိုဆီးလှိုင်၊ ရှုမီး၊ ကမ်၊ရှုတီးရှု၊ရှု၊မေး၊လှိုင်။ လှိုင်သိုဝ်း ကမ်၊ ဝိုဝ်းရှုဒ် ကွမ်၊ဗဒ်၊ဂွမ်း (Alvaro Obregon) လှိုင်၊မိုဆီး၊မီး၊သီး၊ရှုဒ် (Mexico) ယာမ်၊ ဝါး၊ “ ယု၊ရှုလှိုင်၊မိုဆီးလှိုင်၊ကမ်၊မေးတိုဂ်၊လင်။” ရှု၊ရှုဂေး၊သေးလှိုင်၊ကမ်၊မေးလှိုင်၊ရှုမီး၊လင်။”

ဆေးဂမ်ဆွဲ ရှုတီးရှု၊စမေးဂမ်ယာမ်၊ မီး စေး၊ဂွမ်းကမ်၊စေး၊တင်းကွက်၊ဝံ၊ဆွဲပပ်သေ ပု၊ ဝိုတီးဂပ်၊လမ်၊စေး၊ ရှုတီးရှု၊စေး၊လံး၊ကမ်၊မေး၊မေး၊ သတ်တူဂ်၊မေး၊ယူ၊ရှုဝမ်း။

“ သီဆီးတင်းကမ်ဆွဲ ဂပ်တေးလံး၊မေး၊ ပွက်၊လီဝ်ဂွမ်း။ ယွဆွဲဆေး ပေးမီးတင်းလီကမ် လင်၊ရှုတီးပမ်တေး၊ဂွမ်းဆိုင်၊ဂေး၊ယူ၊လှိုင် ရှု၊လံးရှုတီးမိုဝ်၊လီဝ်ဂမ်၊လီဝ်။ ယု၊ရှု၊ဂပ်လံး

လှိုင်လှိုင်၊ဝံ၊မပ်မာင်ပီတီး။ ဂွမ်းဝါးသီဆီးတင်း ကမ်ဆွဲ ဂပ်တေးကမ်၊လံး၊မေး၊မေး၊ထီဝ်၊ဂမ်၊ ဆိုင်၊ယွင်။”

ဂွမ်းလှိုင် ဂေးလှိုင်တူဂ်၊စမေး၊မိုဝ်းသမ်ဆီး (Ralph Waldo Emerson) ဂေး၊ယာမ်၊ဝါး၊ “ ဂွမ်းရှု၊ဂေး၊ ကမ်၊ဂပ်၊စေး၊လံး၊ထုဂ်၊ရှု၊လှိုင် ဂပ်၊စေး၊ ကမ်၊လံး၊ဆိုင်၊ဂေး၊လံး၊ဆိုင်။”

ပေး၊စေး၊မိုဝ်းသမ်ဆီး ယင်းလံးဝါးဆေး လှိုင်၊သုဂပ်၊ရှု၊တင်းသီဝ်၊ ယင်း၊ဖေဝ်၊တေး ကမ်၊လှိုင်၊လှိုင်၊ရှု။

လင်၊ဝါး၊ ရှု၊လံးရှုတီးလှိုင်၊ဝုဆွဲရှု၊စွဲလံး၊ သင် ပီဆီသင် ရှုတီးလီသင်၊မေးဆေးသေ ရှု၊စတု၊ လှိုင်ဝုဆွဲဝါး၊ ပိုဆီးမီးတင်းလီသင် ပိုဆီးရှုတီးလီ သင်၊မေးဆေး တေးကမ်၊လီဝ်ရှု။ ပေးဆေး ရှု၊ ဂေး၊ကမ်၊တင်၊ရှု၊လှိုင်၊ရှုမီး၊မေး။ ဂွမ်းယွင်၊ယေး ရှု၊စေး၊ တေးလှိုင်၊လှိုင်၊သိုဝ်းသို လှိုင်၊ဆွဲရှုလှိုင် ရှု၊မေး။ ဂွမ်းလင်၊လင်၊ရှု၊ လင်၊လင်၊လှိုင်၊ မေး၊ ရှု၊လှိုင်၊တေးကမ်၊လှိုင်၊သေ ဂီဝ်၊ရှုမိုဝ်းပီဆီ တီး၊မာတီး၊တွင်း တေး၊လှိုင်၊လင်၊ပမ်၊သုတ်၊ သီဝ်။

လင်၊ဂမ် 2
ပမ်၊ဂွမ်းယွင်၊ယေး
ကမ်ထုဂ်၊မိုဆီး၊စလေး၊သိုဝ်းသို

ပိုခက်တိုက်ခတ်၊ တုတ်ခတ်၊ ပျံး

A fistful of arrows cannot be broken.

ရွက်စွယ်ထဲကိုင်မိစွယ် ဖြိုခွဲမိမိ

(အာမိတ်ကိစ္စပုဒ်) ရာမကံ၊ ရာမဗျူ၊ ယေကမ္မ၊ ရာမတယ

လက်ဆုပ်ပြည့်များစည်း၊ ချိုးမရ (စည်းလုံးခြင်းသည်အင်အား)

ရွှမ်းသွန်းခိုင်းပိုင်း

Graceful tolerance blunts the sharp edge of opposition.

Lao Tzu, Tao Te Ching, Chapter 4

လွင်းယိုခွဲခမ်း၊ နာခမ်းယိမ်း
ကပ်စွမ်းအံ့အံ့၊ သာခမ်းစတ်ပုတ်လံး ။

လပ်၊ လိုဝ်၊ ပဝံ တဝံတိုဝ်ဂိုင်း နခမ်း 4

ခွဲခြားခြင်း

လာတီးမှိုဆ်-တီမ်းဖွဲမဆ်း၊ တာင်းယူ၊လွတ်းတံး

Speak universally, Write locally: The Shan path to survival

ပီဆး 2009 လိုဆ်ကွာ်းထုင်ဒ်စိုဝ်း (ရှိုဝ်) ဆူဝ်းဝီမ်းစိုဝ်း တာင်းမိုင်းကွာ်, (ဂုင်းထီဝ်း) တေလတီးခိုဆ်းပာင်ဂုမ်လူင်ဂူးမိုင်းမိုင်း ပံးခိုဆ်း ဝးလူင်တံးလူင် (International Conference on Shan Studies - ICSS) ဆဲဆဲဆဲ ဆွဲးဂွာ်းခေလးသင် ဆဲးမိုင်းလွဲလးသင် လံးတီမ်းမးယဝ်။

ပာင်ဂုမ်ဆဲ ယူ၊တီးလဆဲလွမ်လုလုးလူင်ဒ်ဂွာ်း (Chulalongkorn University) တေကွာ်းလူင်တံးခိုဆ်းသေ တာင်းဂုင်ဝ်းဖြေ့ထမ်းသီင် (Phra Dhammaseng Foundation) တီးဂုင်းထီဝ်းလး၊ ဂေလိက်လံးဖွဲဒ်ခး ဂိုင်းမံ, တေဂုမ်းဂဆ်ဂမ့်လွဲးပဆ်။

ဂိုဝ်းလူင်လွဲးလွဲး လံးခိုဆ်းလံးဖွဲ၊မီးတာင်းသုဆ်လွဲးသေခဆဲဆ်းပဆ်တာင်းဂုာ်းဂဆ်ဆ်။ ပီးဆွဲးဂူးတီးဝးလူင်ရှိုဝ်လံးလံးဆဲ ယွမ်းတေ့၊တံး၊ ဖဲးဆဲတီးဆဲး ရှိုဝ်ပီဆ်တု၊ဝုဆ်။

- လီကပ်တိုဝ်းတာင်းဆဲသေ တိုက်းသုဆ်းရှိုဝ်းမီးမး “ လိက်းတံးဂုမ်းတုဝ် ” ပိုဝ်းတု၊တံးဂူးရှိုဝ်းရှိုဝ်းထီဝ်းတိုဝ်း။
- လီဂုမ်းဂဆ်တံးကွာ်,မး ခေးဂုမ်းတံးဂူးတီးတီး လွဲးတိုဝ်းဂုမ်းဂဆ်။ လာတီးတေ့၊ဂဆ်ရှိုဝ်းစပ်းလွဲ (ပွင်,လွဲ) ။
- ပေးရှဆ်တံးလူင် (တံးလွဲ,) ပိုဆ်းကွာ်ဂဆ်ဝး ပီဆ်မဆ်းဆဲဆဲဆဲ ရှိုဝ်တံးတီးဆဲ။
- ပေးတံးလံးမးစပ်းပွဲး ရှိုဝ်လင်းကပ်ဂုင်,မုဆ်ဝး ပီဆ်တံး။
- ရှိုဝ်တံးဂူးရှိုဝ်းရှိုဝ်း လံးမးစပ်းဂုမ်းလွမ်း စဆဲလွင်ဒ်ရှိုဝ်.ရှိုဝ်လမ်လွဲဂဆ်။
- ရှိုဝ်ဂုမ်းဂဆ်ကုပ်,ကုပ်းတီဝ်းတံး လွင်ဒ်ဖွဲဒ်တံး တင်းခတ,ရှိုတ်,တေ့,တံးလး ဖွဲဒ်ရှိုတ်းရှိုဝ်းဂူးလူဆ်- လူဆ်လီင် (လူဆ်ကံး) တေ့,လူဆ် သီဝ်းသွင် ။

ကိင်းဂလိတ်း	ထံး	သီင်ကွာ်,	တံးဝးလံး	ထွဲးတံး/မဆ်းကဆ်လွဲးယူ,
Border	ชายแดน, ขอบ, ริม	ချုံးတီဆ်း၊ စွပ်,၊ ဝိုမ်း	လံးလီဆ်၊ စွပ်,၊ ရှိုမ်း	လီဆ်လီဆ်
Borrow	ยืม, กู้, เขยื้อย	ယိုမ်း၊ ဂူး၊ ချိုဝ်း+ဘု	ယိုမ်း၊ ဂူး၊ လိုဝ်း	လိုဝ်းလိုဝ်း၊ ရှိုမ်း၊ ယိမ်
Bottle	ขวด	စူတ်,	စူတ်,	တပ်း
Boundary	เส้นแบ่ง	သီဆဲးစိုဝ်း,	သီဆ်းစိုဝ်း,	စွပ်,ဆဲးလီဆ်လီဆ်
Bourgeois	คนชั้นกลาง	မုဆ်းမုဆ်းဂလင်း	ဂုမ်းလဆဲဂာင်	ထမ်းဂုမ်းပူ,လျှ,
Bow	โค้ง, ก้มหัว, น้อม, ยอม	စွဲး၊ ဂုမ်းရှိုဝ်၊ ဆွမ်း၊ ယွမ်း	ဂုင်း၊ ဂုမ်းရှိုဝ်၊ ဆွမ်း၊ ယွမ်း	ဂုမ်းဆွမ်း ဂုမ်းမုဆ်း
Bow	ธนู, หน้ไม้	ထဆူး၊ ဆူးမံး	ထဆူး၊ ဆူးမံး	ဂာင်, (တံးလှိုဝ်းစိုဆ်ဝး ဂုင်ထဆူး)
Bowel	ลำไส้	လမ်းသံ့	လမ်းသံ့	တွင်
Bowel movement	การถ่ายท้อง	ဂဆ်းထံးထွဲး	ဂဆ်းထံးထွဲး	တွင်ဂျှ,၊ တွင်ရှေ့
Bowleg	ขาโก่ง	မုဂုင်,	မုဂုင်,	